

Rolnummers 724 en 726
Arrest nr. 71/95 van 9 november 1995

A R R E S T

In zake : de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 27 december 1993 tot wijziging van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector en van het bezit van de deelnemingen van de openbare sector in bepaalde privaatrechtelijke financiële vennootschappen, alsook van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en het Wetboek der met zegel gelijkgestelde taksen en tot wijziging van het statuut van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, ingesteld door de n.v. Algemeen Beroepskrediet, P. Macharis en door de c.v. Crédit professionnel du Hainaut.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters L. François, G. De Baets, E. Cerexhe, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de beroepen

A. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 28 juni 1994 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 29 juni 1994 hebben de n.v. Algemeen Beroepskrediet, met maatschappelijke zetel te 9000 Gent, Lange Kruisstraat 55, en Pierre Macharis, in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van de n.v. Algemeen Beroepskrediet en voorzitter van de raad van bestuur, wonende te 9270 Laarne, Broekstraat 36, beroep tot vernietiging ingesteld van :

- artikel 1 van de wet van 27 december 1993 tot wijziging van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector en van het bezit van de deelnemingen van de openbare sector in bepaalde privaatrechtelijke financiële vennootschappen, alsook van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en het Wetboek der met zegel gelijkgestelde taksen en tot wijziging van het statuut van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid (*Belgisch Staatsblad* van 31 december 1993), in zoverre hierdoor *littera i* van artikel 90, derde lid, van voormelde wet van 17 juni 1991 wordt aangevuld;

- artikel 1 van voormelde wet van 27 december 1993, in zoverre hierdoor *littera j* van artikel 90, derde lid, van voormelde wet van 17 juni 1991 wordt vervangen;

- artikel 3 van voormelde wet van 27 december 1993, in zoverre hierdoor een artikel 90ter in voormelde wet van 17 juni 1991 wordt ingevoegd.

Die zaak is ingeschreven onder het nummer 724 van de rol.

B. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 29 juni 1994 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 30 juni 1994, heeft de c.v. Crédit professionnel du Hainaut, met maatschappelijke zetel te 7500 Doornik, rue Perdue 7, beroep tot vernietiging ingesteld van :

- artikel 1 van voormelde wet van 27 december 1993, in zoverre het artikel 90, derde lid, *litterae f, g en j*, van voormelde wet van 17 juni 1991 wijzigt;

- artikel 2 van voormelde wet van 27 december 1993, in zoverre het een artikel 90*bis* invoegt in voormelde wet van 17 juni 1991, inzonderheid wat artikel 90*bis*, *littera* d, betreft, waarbij de andere bepalingen van artikel 90*bis* evenwel onlosmakelijk verbonden zijn met de voormelde bepalingen;

- artikel 3 van voormelde wet van 27 december 1993, in zoverre het een artikel 90*ter* invoegt in voormelde wet van 17 juni 1991, inzonderheid wat artikel 90*ter*, § 1, 1°, *litterae* a, b en d, en 2°, betreft, waarbij de andere bepalingen van artikel 90*ter* evenwel onlosmakelijk verbonden zijn met de voormelde bepalingen;

- artikel 4 van voormelde wet van 27 december 1993, dat onlosmakelijk verbonden is met artikel 1 ervan;

- artikel 7 van voormelde wet van 27 december 1993;

- artikel 8 van voormelde wet van 27 december 1993, dat titel I van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, opgeheven bij artikel 4 van de wet van 25 mei 1993, opnieuw opneemt, inzonderheid wat de artikelen 1, 2, 3 en 4 van die titel I betreft, waarbij de andere bepalingen ervan evenwel onlosmakelijk verbonden zijn met de voormelde bepalingen;

- artikel 11 van voormelde wet van 27 december 1993, in zoverre het de inwerkingtreding van de bestreden wetsbepalingen op 1 januari 1994 vaststelt.

Die zaak is ingeschreven onder het nummer 726 van de rol.

II. De rechtspleging

Bij beschikkingen van 29 en 30 juni 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om in de respectieve zaken artikelen 171 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 13 juli 1994 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de beroepen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 11 augustus 1994 ter post aangetekende brieven; bij dezelfde brieven is kennisgegeven van de beschikking tot samenvoeging.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 13 augustus 1994.

Memories zijn ingediend door :

- de Nationale Kas voor Beroepskrediet, Waterloolaan 16, 1000 Brussel, bij op 12 september 1994 ter post aangetekende brieven; zij heeft een memorie in het Nederlands en een memo rie in het Frans ingediend;
- de c.v. Antwerps Beroepskrediet, Frankrijklei 136, 2000 Antwerpen, bij op 12 september 1994 ter post aangetekende brief;
- het Participatiefonds, Waterloo-sesteenweg 16, 1000 Brussel, bij op 12 september 1994 ter post aangetekende brief;
- de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, Belliardstraat 21, 1040 Brussel, bij op 12 september 1994 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 22 september 1994 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 18 november 1994 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 24 november 1994 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Arts, gelet op de inruststelling van een Nederlandstalige rechter van de zetel.

Bij beschikkingen van 29 november 1994 en van 30 mei 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 28 juni 1995 en tot 28 december 1995.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de n.v. Algemeen Beroepskrediet en Pierre Macharis, bij op 21 december 1994 ter post aangetekende brief;
- de c.v. Crédit professionnel du Hainaut, bij op 21 december 1994 ter post aangetekende brief;
- de Nationale Kas voor Beroepskrediet, bij op 21 december 1994 ter post aangetekende brief;
- het Participatiefonds, bij op 21 december 1994 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 25 april 1995 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter-verslaggever E. Cerexhe wettig verhinderd was en in die hoedanigheid werd vervangen door rechter J. Delruelle, enkel en alleen om het Hof ertoe in staat te stellen te beslissen over de ingereedheidbrenging.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof beslist dat de zaken nog niet in gereedheid konden worden verklaard en heeft het de partijen verzocht uiterlijk op 20 mei 1995 een aanvullende memorie in te dienen betreffende verscheidene vragen die in de beschikking werden vermeld.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen bij op 26 april 1995 ter post aangetekende brieven.

Aanvullende memories zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 17 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- de c.v. Crédit professionnel du Hainaut, bij op 19 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- de c.v. Antwerps Beroepskrediet, bij op 19 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- de Nationale Kas voor Beroepskrediet, bij op 19 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, bij op 19 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- het Participatiefonds, bij op 19 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Algemeen Beroepskrediet en Pierre Macharis, bij op 22 mei 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 30 mei 1995 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 15 juni 1995.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 30 mei 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 15 juni 1995 :

- zijn verschenen :
- . Mr. N. Weinstock, advocaat bij de balie te Brussel, voor de n.v. Algemeen Beroepskrediet en P. Macharis;
- . Mr. Fr. Maussion en Mr. A. Stranart, advocaten bij de balie te Brussel, voor de c.v. Crédit professionnel du Hainaut, voor de c.v. Antwerps Beroepskrediet en voor de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet;
- . Mr. St. Gehlen, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Nationale Kas voor Beroepskrediet;
- . Mr. J. Bourtembourg, advocaat bij de balie te Brussel, voor het Participatiefonds;
- . Mr. E. Dierickx, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers A. Arts en E. Cerexhe verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

Artikel 1 van 27 december 1993 wijzigd artikel 90, derde lid, *litterae f, g, i en j*, van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector. Het voormelde artikel 90, derde lid, stelt de beginselen vast die door de Nationale Kas voor Beroepskrediet moeten worden opgenomen in het reglement inzake de erkenning van en de controle op de kredietverenigingen die het beroepskrediet tot doel hebben.

Artikel 2 bepaalt onder welke voorwaarden een erkende kredietvereniging afstand kan doen van haar erkenning (nieuw artikel 90bis van de wet van 17 juni 1991).

Artikel 3 stelt de regels vast die gelden ingeval een kredietvereniging afstand doet van haar erkenning of ingeval haar erkenning door de Nationale Kas voor Beroepskrediet wordt ingetrokken (nieuw artikel 90ter van de wet van 17 juni 1991).

Artikel 4 heeft betrekking op de door het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet erkende kredietkassen.

De artikelen 5, 6, 9 en 10 zijn niet aangevochten.

Artikel 7 is nauw verbonden met artikel 8, dat handelt over de bijzondere taks die wordt ingevoerd ten aanzien van de kredietverenigingen en -kassen waarvan de erkenning is ingetrokken of die afstand doen van hun erkenning.

Artikel 11 ten slotte bepaalt dat de wet op 1 januari 1994 in werking treedt.

IV. *In rechte*

- A -

Verzoekschrift in de zaak met rolnummer 724

A.1. De n.v. Algemeen Beroepskrediet en P. Macharis, in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van de n.v. Algemeen Beroepskrediet en voorzitter van de raad van bestuur, vorderen de vernietiging van de artikelen 1, 3° en 4°, en 3 van de wet van 27 december 1993, wegens schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De n.v. Algemeen Beroepskrediet behoort tot het net van de kredietverenigingen die door de Nationale Kas voor Beroepskrediet zijn erkend. De aangevochten bepalingen hebben betrekking op de intrekking of afstand van de erkenning en op de vereffening van de erkende kredietverenigingen. De nieuwe wet berooft de aandeelhouders van hun recht op de reserves die werden aangelegd.

Het Hof heeft bij zijn arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 reeds uitspraak moeten doen in deze aangelegenheid.

Het Hof heeft toen weliswaar aangenomen dat de wetgever geldig kan oordelen dat de door de erkende kredietverenigingen uitgeoefende functie van openbaar belang vergt dat de afstand van de erkenning het verlies van de uit die erkenning voortvloeiende voordelen tot gevolg heeft. Niettemin heeft het Hof *littera g* van artikel 90, derde lid, van de wet van 17 juni 1991 vernietigd, omdat die bepaling, zoals ze was geformuleerd, namelijk als een verbod om rechtstreeks of onrechtstreeks aan de erkenning te verzaken, een absoluut en algemeen verbod inhield dat als buitensporig diende te worden aangemerkt, zodat het niet in een redelijk verband van evenredigheid stond met het door de wetgever beoogde doel.

De thans aangevochten bepalingen hebben tot gevolg dat in geval van intrekking of afstand van de erkenning het volledige netto-saldo van de middelen aan de betrokken vennootschap wordt onttrokken ten voordele van het netwerk van de door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen.

De aangevochten bepalingen schenden ongetwijfeld het evenredigheidsprincipe, omdat men niet inziet welke de noodzakelijke verhouding zou zijn tussen de doelstellingen van de wetgeving inzake beroepskrediet en het feit dat het geheel van de sector zich de door de erkende kredietverenigingen aangelegde reserves toeëigent.

Verzoekschrift in de zaak met rolnummer 726

A.2.1. De c.v. Crédit professionnel du Hainaut, erkende kredietvereniging, vordert de gedeeltelijke vernietiging van de wet van 27 december 1993.

Er worden vier middelen aangevoerd.

Eerste middel

A.2.2. Het eerste middel voert de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en van het absolute gezag van gewijsde van het arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993, in zoverre de erkende kredietverenigingen naar luid van artikel 90, derde lid, *littera g*, van de wet van 17 juni 1991, zoals gewijzigd door het aangevochten artikel 1, 2°, slechts afstand kunnen doen van hun erkenning overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 90bis en 90ter, zoals ingevoegd door de aangevochten artikelen 2 en 3, en in zoverre die bepalingen, aangevuld door de aangevochten artikelen 7 en 8, de afstand van de erkenning koppelen aan cumulatieve voorwaarden die dezelfde werking hebben als een verbod om afstand te doen van de erkenning.

Een afstand van de erkenning conform de aangevochten voorwaarden heeft immers het volgende gecumuleerde effect :

1° een deel van de activa, samengesteld uit de reserves, de herwaarderingsmeerwaarden, de verzorgingsfondsen voor toekomstige risico's en het overgedragen positieve of negatieve resultaat, moet worden gestort aan de Nationale Kas voor Beroepskrediet, ten belope van 2,5 pct. per erkenningsjaar, met een maximum van 25 pct. (artikel 90bis, eerste lid, *littera d*, eerste lid);

2° die storting heeft geen invloed op de vaststelling van de belastbare winst (artikel 90bis, eerste lid, *littera d*, derde lid);

3° de Nationale Kas voor Beroepskrediet kan de vervroegde terugbetaling eisen van haar schuldvorderingen; de bijdragen aan de depositobeschermingsregeling worden definitief aan die regeling toegewezen (artikel 90bis, tweede lid, 1° en 2°);

4° de betrokken vereniging moet haar maatschappelijk kapitaal verhogen met alle eigen middelen (artikel 90ter, § 1, 1°, *littera a*);

5° de aandelen verkregen in ruil voor de voormelde kapitaalverhoging worden toegewezen aan het Participatiefonds (artikel 90ter, § 1, 1°, *littera b*) en de rechten verbonden aan die aandelen worden bepaald overeenkomstig artikel 90ter, § 1, 1°, *litterae c* en *d*, en 2°;

6° een bijzondere taks van 34 pct. wordt geheven op het totale bedrag van de gereserveerde winsten (artikelen 7 en 8 van de wet van 27 december 1993).

Dat gecumuleerde effect vermindert het eigen vermogen van de vereniging die afstand doet van de erkenning tot een peil dat volgens de eigen berekeningen niet meer beantwoordt aan de solvabiliteitscoëfficiënten die door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen worden geëist, zodat de betrokken vereniging niet meer als kredietinstelling zou kunnen werken.

Bij arrest nr. 10/93 heeft het Hof het vroegere artikel 90, derde lid, *littera g*, van de wet van 17 juni 1991 vernietigd omdat het verbod om van de erkenning afstand te doen op overdreven wijze afbreuk deed aan de vrijheid van de erkende kredietverenigingen, terwijl niet bleek dat dit absolute verbod noodzakelijk was om het door de wetgever nagestreefde doel te bereiken, zodat het verschil in behandeling dat aldus tussen de kredietinstellingen onderling werd gemaakt, niet in een redelijk verband van evenredigheid stond met het beoogde doel.

De wetgever vermocht niet de vernietigde bepaling te vervangen door nieuwe bepalingen die de voortzetting van de activiteiten van de kredietverenigingen met het gewone statuut van een louter private kredietinstelling in de weg staan. De nieuwe bepalingen hebben dezelfde werking als een algemeen en absoluut verbod om van de erkenning afstand te doen, wat in strijd is met het gelijkheidsbeginsel en met het gezag van gewijsde van het hiervoor vermelde arrest van het Hof.

Tweede middel

A.2.3. Het tweede middel is meer specifiek gericht tegen artikel 3 van de wet van 27 december 1993, dat een artikel 90ter invoegt in de wet van 17 juni 1991.

Het voert de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van de artikelen 16 en 17 van de Grondwet en van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Die bepalingen zijn geschonden in zoverre de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning ertoe verplicht worden hun kapitaal te verhogen met het totaal van de reserves, de herwaarderingsmeerwaarden, de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's, de overgedragen winsten en de winst van het boekjaar, na aftrek van de overgedragen verliezen en het verlies van het boekjaar en na aftrek van de bijzondere taks van 34 pct. en de bijzondere bijdrage van 2,5 pct. bedoeld in artikel 90bis, eerste lid, *littera* d, en in zoverre de aandelen die uit die kapitaalverhoging voortkomen worden toegewezen aan het Participatiefonds, dat daarover vrij kan beschikken indien zij niet binnen vijftien jaar door de vennootschap zijn ingekocht.

Ten deze is er geen redelijk verband van evenredigheid tussen de confiscatie van het totale saldo van de gereserveerde winst ten voordele van het Participatiefonds en het door de wetgever nagestreefde doel. De wetgever heeft enkel willen beletten dat de vennoten van een erkende kredietvereniging zich aan de reserves zouden verrijken.

De confiscatie van het saldo van de gereserveerde winsten voert een discriminatie in tussen de erkende kredietverenigingen en de andere kredietinstellingen ten aanzien van het recht op eigendom, dat gewaarborgd wordt door de artikelen 16 en 17 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Derde middel

A.2.4. Volgens het derde middel zijn de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet geschonden door artikel 8 van de wet van 27 december 1993, dat een bijzondere taks invoert ten laste van kredietverenigingen en -kassen waarvan de erkenning is ingetrokken of die afstand doen van hun erkenning.

De bijzondere taks bedraagt 34 pct. van het totale bedrag van de gereserveerde winsten, bestaande uit de reserves, de herwaarderingsmeerwaarden, de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's en het overgedragen positieve of negatieve resultaat aan het einde van het belastbaar tijdperk verbonden aan het aanslagjaar 1993.

Het door de wetgever nagestreefde doel bestaat erin op de reserves die de kredietverenigingen zouden hebben kunnen aanleggen dankzij het bijzondere belastingtarief dat zij hebben genoten, een bijzondere taks in te voeren die equivalent is met die besparing. Volgens de parlementaire voorbereiding stemt de taks overeen met het verschil tussen de vennootschapsbelasting (39 pct.) en de belasting op de kredietverenigingen (5 pct.).

Rekening houdend met de diverse vrijstellingen en verminderingen die de andere vennootschappen dan de erkende verenigingen, in het bijzonder de banken, genieten, bedroeg het werkelijke gemiddelde belastingtarief echter geenszins 39 pct. De grondslag van de bijzondere taks bestaat gedeeltelijk uit gereserveerde winsten die normaal gesproken zijn vrijgesteld ten aanzien van de andere vennootschappen. Bovendien bestaat een deel van de reserves die de grondslag vormen van de aangevochten taks uit inkomsten waarvoor de normaal toepasselijke belastingtermijn is verjaard.

Aldus worden de kredietverenigingen gediscrimineerd, zonder dat er een redelijk verband van evenredigheid is met het door de wetgever nagestreefde doel.

Vierde middel

A.2.5. Volgens het vierde middel zijn de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden door artikel 1 van de wet van 27 december 1993, in zoverre artikel 90, derde lid, *littera f*, van de wet van 17 juni 1991 wordt vervangen door een nieuwe bepaling.

Op grond van de nieuwe *littera f* kan het erkenningsreglement voorschrijven dat de kredietverenigingen moeten deelnemen aan een solidariteitsfonds voor het net van het beroepskrediet dat wordt opgericht binnen de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Alle in België gevestigde kredietinstellingen moeten reeds overeenkomstig artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen deelnemen aan een collectieve depositobeschermingsregeling. Bovendien blijft ook de bij protocol tussen de kredietverenigingen en de Nationale Kas voor Beroepskrediet georganiseerde depositobeschermingsregeling onverkort bestaan.

De aangevochten bepaling legt een onevenredige last op aan de kredietverenigingen, die aldus gediscrimineerd worden ten opzichte van de privaatrechtelijke kredietverenigingen, inzonderheid ten opzichte van de banken die door de Nationale Kas voor Beroepskrediet kunnen worden erkend buiten de bij artikel 90 van de wet van 17 juni 1991 gestelde vereisten. Die bijkomende last vertoont geen redelijk verband van evenredigheid met het door de wetgever nagestreefde doel.

Memorie van de Ministerraad

A.3.1. De wet van 27 december 1993 heeft als voornaamste doel het arrest van het Hof nr. 10/93 van 11 februari 1993 uit te voeren. De bestreden wet vult het vacuüm op dat ten gevolge van de vernietiging van artikel 90, derde lid, *littera g*, van de wet van 17 juni 1991 was ontstaan.

Het gezag van gewijsde van het arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 werd geenszins geschonden. Het Hof oordeelde dat de afstand het verlies van de uit de erkenning voortvloeiende voordelen tot gevolg heeft.

Het nastreven van « stabiliteit en bestendigheid » van het beroepskrediet werd door het Hof volkomen legitiem geacht. De nieuwe voorwaarden hebben juist de stabiliteit en bestendigheid tot doel.

A.3.2. De genomen maatregelen zijn geenszins equivalent aan een algemeen verbod om afstand te doen van de erkenning.

De vastgestelde voorwaarden beantwoorden volkomen aan het vooropgestelde doel, dat erin bestaat de stabiliteit en het voortbestaan van het netwerk van de verenigingen voor beroepskrediet te vrijwaren en tevens te voorkomen dat de kredietinstellingen of hun vennoten zich zouden verrijken aan de grote reserves.

De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 beweert ten onrechte, en zonder de herkomst van de aangevoerde cijfers te staven, dat zij in geval van afstand van de erkenning « economisch dood » zou zijn en niet zou kunnen voldoen aan de solvabiliteitsvereisten om als private kredietinstelling te kunnen werken. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt onder meer dat de aandelen zonder stemrecht die aan het Participatiefonds worden toevertrouwd mede in aanmerking komen voor het bepalen van het eigen vermogen.

De eventuele schending van artikel 16 van de Grondwet en van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, zou hoe dan ook niet door het Hof bestraft kunnen worden. Die bepalingen zijn immers niet vermeld in artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De verzoekende partijen willen een ongebreideld beschikkingsrecht over kapitalen die slechts door toedoen van de overheid werden gerealiseerd. Zij hadden tijdens de erkenning enkel recht op de nominale waarde van hun aandelen en hebben *ab initio* afgezien van de mogelijke meerwaarde daarvan.

Er kan dan ook moeilijk gewag gemaakt worden van welke « confiscatie » ook. De kapitaalverhoging en de toewijzing aan het Participatiefonds van de aandelen die daaruit voortvloeien, verminderen het eigen vermogen van de kredietvereniging niet.

De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 stelt dat het zou volstaan de verdeling van de reserves te verbieden en de onbeschikbaarheid ervan binnen de vereniging te verzekeren. Aldus zou evenwel de vereiste van een bestemming van algemeen belang van de reserves niet worden bereikt. Voorts komt het niet aan het Hof toe te oordelen over de opportuniteit of de wenselijkheid van een maatregel, noch na te gaan of het nagestreefde doel ook door andere maatregelen had kunnen worden bereikt.

A.3.3.1. De bij artikel 8 ingevoerde bijzondere taks strekt ertoe een deel van de winst verkregen dankzij een voordelige regeling inzake directe belasting terug te krijgen en aan te wenden met het oog op het algemeen belang. Het tarief van 34 pct. vloeit voort uit het verschil tussen het gewone tarief inzake vennootschapsbelastingen (39 pct.) en het voordelige tarief voor de kredietverenigingen (5 pct.).

A.3.3.2. De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 betwist de finaliteit van de aangevochten wetgeving niet, maar voert in eerste instantie aan dat de werkelijke vennootschapsbelasting ten gevolge van allerlei vrijstellingen nooit 39 pct. bedraagt.

Ook voor de erkende kredietverenigingen zal de effectieve belastingdruk geen 5pct. bedragen. Daarenboven bedroeg het normale tarief van de vennootschapsbelasting onlangs nog 42 pct. Aangezien het voor de wetgever technisch onmogelijk is de reële belastingdruk voor elke kredietvereniging afzonderlijk te bepalen, is noodgedwongen gekozen voor een forfaitaire aanslagvoet.

A.3.3.3. Voorts voert de verzoekende partij aan dat de grondslag van de bijzondere taks ook slaat op gereserveerde winsten die, wat andere kredietinstellingen betreft, niet worden belast.

Uiteraard worden andere kredietinstellingen niet aan die bijzondere belasting onderworpen. Het belastbaar feit is immers de afstand of de intrekking van de erkenning.

A.3.3.4. Ten slotte voert de verzoekende partij aan dat met terugwerkende kracht belastingen worden

geheven op inkomsten waarvan de belastingtermijn verjaard is.

Het zijn echter niet de inkomsten maar de reserves die worden belast. De verjaringstermijn betreffende de inkomsten doet niets ter zake.

A.3.3.5. De bijzondere taks wordt geheven ten aanzien van alle erkende kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning of waarvan de erkenning wordt ingetrokken. Alle kredietverenigingen worden in dezelfde omstandigheden op gelijke wijze behandeld.

De heffing beantwoordt aan het door de wetgever vooropgestelde doel en is objectief verantwoord. Zonder die maatregel zou er een ongelijkheid ontstaan ten opzichte van de verenigingen die erkend blijven en die niet vrij kunnen beschikken over de aangelegde reserves.

A.3.4. Een ongelijkheid is slechts discriminerend wanneer zij niet kan worden verantwoord of kennelijk onevenredig is.

Ten deze vinden de verschillen in behandeling hun verantwoording in het objectieve onderscheid tussen een strikt privaatrechtelijke kredietinstelling met een commercieel winstoogmerk, een kredietvereniging die door middel van een publiek netwerk beroepskrediet verstrekt en een vereniging die, na jaren de voordelen van de erkenning te hebben genoten, afstand doet van die erkenning om zich te wijden aan een zuiver winstoogmerk.

De artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn dus niet geschonden door de aangevochten bepalingen.

Memories van de Nationale Kas voor Beroepskrediet

A.4.1. De Nationale Kas voor Beroepskrediet heeft overeenkomstig artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof twee memories ingediend, respectievelijk in de zaken met rolnummers 724 (zie A.4.2.1 - A.4.2.6) en 726 (zie A.4.3.1 - A.4.3.5).

Om haar belang bij de tussenkomst te staven, doet de Nationale Kas voor Beroepskrediet opmerken dat de bestreden bepalingen rechtstreeks verband houden met haar werking (memo rie in de zaak met rolnummer 724) en betrekking hebben op de verhouding tussen de Nationale Kas en de erkende kredietverenigingen (memorie in de zaak met rolnummer 726).

Memorie van de Nationale Kas voor Beroepskrediet in de zaak met rolnummer 724

A.4.2.1. De Nationale Kas voor Beroepskrediet voert tegen het beroep in de zaak met rolnummer 724 een reeks excepties van niet-ontvankelijkheid aan. In ieder geval moet dat beroep volgens de tussenkomenende partij worden verworpen.

A.4.2.2. Uit het verzoekschrift kan niet worden uitgemaakt welk belang de verzoeker P. Macharis zou hebben, zodat het beroep niet ontvankelijk is in zoverre het is ingesteld door die partij.

A.4.2.3. Het verzoekschrift voert in een enig middel de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, maar in de toelichting van dat middel komt nergens een argument voor in verband met de schending van het gelijkheidsbeginsel.

Aan het einde van de toelichting wordt de schending van het evenredigheidsprincipe aangeklaagd, maar dat is geen principe waaraan het Hof rechtstreeks kan toetsen.

A.4.2.4. Wat betreft het aangevochten artikel 1, 4°, dat *littera j* in artikel 90, derde lid, van de wet van 17 juni 1991 vervangt, moet worden opgemerkt dat zowel de oorspronkelijke als de nieuwe bepaling voorschrijven dat de kredietvereniging haar statuten dient te wijzigen in die zin dat het netto-actief bij vereffening op de voorgescreven wijze moet worden aangewend. Beide regelingen hebben tot gevolg dat de reserves niet aan de vennootschap of aan haar aandeelhouders toekomen.

In zoverre hun beroep gericht is tegen de onttrekking van het netto-actief aan de vennootschap en tegen de verplichting tot aanpassing van de statuten, hebben de verzoekende partijen geen belang bij de vernietiging van de nieuwe *littera j*.

A.4.2.5. Het bij het aangevochten artikel 1, 3°, aangevulde *littera i*, handelt over het tijdstip waarop een beslissing tot intrekking van de erkenning uitwerking heeft. Niemand zal beweren dat de vermelding van dat tijdstip het gelijkheidsbeginsel zou schenden.

Aangezien de verzoekende partijen de bepalingen van artikel 90bis niet hebben aangevochten, hebben zij er geen belang bij dat die bepalingen op een eventuele intrekking van hun erkenning van toepassing zouden worden.

A.4.2.6. Nu rest enkel nog de toepassing van artikel 90ter. Alleen de tweede paragraaf daarvan betreft de eerste verzoekende partij - die een naamloze vennootschap is - maar die partij toont niet aan in welke mate die bepaling het gelijkheidsbeginsel zou schenden.

Memorie van de Nationale Kas voor Beroepskrediet in de zaak met rolnummer 726

A.4.3.1. Het beroep is niet-ontvankelijk, bij gemis aan belang, in zoverre het is gericht tegen de bepalingen die de door het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet erkende kredietkassen aanbelangen en wat betreft de inwerkingtreding van bepalingen die niet zijn aangevochten.

A.4.3.2. De wet van 27 december 1993 heeft tot doel de leemte op te vullen na de vernietiging door het Hof, bij het arrest nr. 10/93, van artikel 90, derde lid, *littera g*, van de wet van 17 juni 1991, en te bepalen volgens welke modaliteiten de erkende kredietverenigingen afstand kunnen doen van hun erkenning.

Uit het arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 blijkt dat niet zonder meer verbod mag worden opgelegd om afstand te doen van erkenning. De afstand van de erkenning kan vanuit de bekommernis van stabiliteit en bestendigheid niettemin aan bepaalde voorwaarden worden onderworpen.

De wetgever heeft willen vermijden dat men zich persoonlijk zou verrijken met de reserves die de erkende verenigingen in de loop der jaren hebben aangelegd dankzij de fiscale voordelen die zij, met het oog op de versteviging van het beroepskrediet, hebben genoten. Die doelstelling op zich staat niet ter discussie.

Het is ten opzichte van de aldus omschreven doelstelling dat moet worden nagegaan of de gekritiseerde maatregelen verantwoord zijn.

A.4.3.3. Wat betreft de aangeklaagde bijzondere taks moet worden opgemerkt dat bij het bepalen van het tarief van die taks is uitgegaan van een vennootschapsbelasting van 39 pct., terwijl het tarief van de vennootschapsbelasting lange tijd hoger is geweest. De kredietverenigingen hebben ook andere voordelen genoten, zoals de staatswaarborg, de voorwaarden van kredietmobilisering en de ontvangen subsidies.

Vóór 1973 genoten de erkende verenigingen een volledige vrijstelling van vennootschapsbelasting. Nadien bedroeg het tarief slechts 5 pct. om de verenigingen ertoe in staat te stellen hun opdracht van algemeen belang uit te voeren. Aldus hebben zij aanzienlijke reserves kunnen aanleggen, wat niet betwist wordt.

Men dient ook rekening te houden met de verenigingen die de dienstverlening van openbaar nut blijven ondersteunen en verplicht blijven hun reserves voor de opdracht van algemeen belang aan te wenden. Indien de verenigingen die afstand zouden doen van hun erkenning vrij zouden kunnen beschikken over de verworven voordelen, dan zou dat pas echt in strijd zijn met het gelijkheidsbeginsel.

A.4.3.4. Wat betreft de aangeklaagde bijzondere bijdrage van 2,5 pct. van het totaal van de gereserveerde winsten met een maximum van 25 pct. (artikel 90bis, eerste lid, *littera d*) moet worden opgemerkt dat het Hof in zijn arrest nr. 10/93 heeft gesteld dat de wetgever geldig kan oordelen dat de door de erkende kredietverenigingen uitgeoefende functie van openbaar belang vergt dat de afstand van de erkenning het verlies van de uit die erkenning voortvloeiende voordelen tot gevolg heeft.

In de parlementaire voorbereiding is vermeld dat het eigen vermogen van de groep van verenigingen door de tegemoetkomingen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet met minimum 2 miljard frank of gemiddeld 16,5 pct. van het eigen vermogen is gestegen. De Minister van Financiën verklaarde dat wanneer men in eerste instantie 34 pct. (bijzondere taks) van de reserves aftrekt, de toewijzing maximum 25 pct. van de resterende 66 pct., dus 16,5 pct., van de reserves zal bedragen.

Bovenop het feit dat de maatregel volkomen verantwoord is zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding, zou hij niet tot gevolg kunnen hebben dat de verzoekende partij wordt verhinderd haar activiteiten als particuliere kredietinstelling voort te zetten. De cijfers die de verzoekende partij in dat verband voorlegt, stemmen niet overeen met die welke in een attest van de commissaris-revisor zijn opgenomen. Volgens de gegevens van de Nationale Kas voor Beroepskrediet zou de verzoekende partij in geval van afstand van erkenning voldoen aan alle vereisten om als private kredietinstelling te functioneren.

A.4.3.5. De verzoekende partij klaagt ook aan dat het aangevochten artikel 3 neerkomt op een inbeslagname, ten gunste van het Participatiefonds, van het totale saldo van de gereserveerde winsten van de verenigingen die afstand doen van hun erkenning.

De wetgever heeft niet alleen, zoals de verzoekende partij stelt, willen verhinderen dat de vennoten zich zouden verrijken. Hij heeft ook een bestemming van algemeen belang willen geven aan het saldo van de vrije reserves.

De kapitaalverhoging door incorporatie van de reserves tast het eigen vermogen van de vennootschap niet aan. De aandelen zonder stemrecht die het verhoogde deel van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen, zijn niet definitief aan het Participatiefonds toegewezen en blijven in aanmerking komen voor het bepalen van het eigen vermogen op grond waarvan de Commissie voor het Bank- en Financiewezen zal oordelen of dat vermogen volstaat om te functioneren als particuliere kredietinstelling.

Het volstaat niet om, zoals de verzoekende partij suggereert, de uitkering te verbieden van de reserves die tijdens de duur van de erkenning zijn aangelegd.

De toewijzing aan het Participatiefonds komt tegemoet aan de zorg van de wetgever voor het behoud van de oorspronkelijke bestemming van de voortgebrachte middelen. Die bestemming is namelijk de ontwikkeling van het beroepskrediet, en dat is tevens de doelstelling van het Participatiefonds.

A.4.3.6. Ten slotte klaagt de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 aan dat de Nationale Kas voor Beroepskrediet de vervroegde terugbetaling kan eisen van haar schuldvorderingen en dat de bijdragen voor de depositobeschermingsregeling definitief aan die regeling worden toegewezen (artikel 90bis, tweede lid).

De stopzetting van de erkenning verbreekt de gereguleerde band met de Nationale Kas, die ook niet langer controle heeft over de betrokken vereniging waarvan zij de belangrijkste schuldeiser is. De mogelijkheid voor de Nationale Kas om in die omstandigheden de vervroegde terugbetaling te eisen is verantwoord. Overigens is die mogelijkheid aan twee voorwaarden onderworpen : er moeten voldoende redenen zijn om te vrezen dat de terugbetaling van haar schuldvorderingen in het gedrang komt en de voortzetting van de activiteit van de vereniging moet verzekerd blijven.

De bijdragen aan de depositobeschermingsregeling waren verantwoord op grond van het behoren tot een netwerk dat niet mag worden gedestabiliseerd doordat een of meer verenigingen het voordeliger achten krediet te verstrekken buiten de openbare dienst om.

A.4.3.7. Uit wat voorafgaat blijkt dat de maatregelen stuk voor stuk verantwoord zijn ten opzichte van de door de wetgever nagestreefde doelstellingen. De maatregelen staan, zowel afzonderlijk als in hun geheel beschouwd, niet gelijk met een algemeen en absoluut verbod om van de erkenning afstand te doen. Volgens de berekeningen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet zou de verzoekende partij in geval van afstand van erkenning voldoen aan alle vereisten om haar activiteiten als private kredietinstelling voort te zetten.

A.4.3.8. Los van de voorwaarden om afstand te doen van de erkenning, kritiseert de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 in een vierde middel ook de verplichte deelneming aan een solidariteitsfonds (artikel 90, derde lid, *littera f*).

In zijn arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 (B.7) oordeelde het Hof reeds dat de beginselen inzake de depositobeschermingsregeling bepaald bij artikel 90, derde lid, *litterae f* en j, rechtstreeks verband houden met de door de wetgever beoogde doelstellingen en voor de erkende kredietverenigingen geen onevenredig zware lasten teweegbrengen.

De mogelijkheid van een solidariteitsfonds waarin de aangevochten bepaling voorziet, ligt in het verlengde van het protocol van 1987, dat enerzijds voorziet in een vergoeding van de deponenten en anderzijds in een preventieve tussenkomst ten gunste van de kredietverenigingen. Het solidariteitsfonds past ook in het kader van de nieuwe europeesrechtelijke normen en de nationale normen ter uitvoering daarvan, in het bijzonder artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

De kritiek van de verzoekende partij is nog voorbarig aangezien de voorwaarden en modaliteiten van een reglementering nog niet vaststaan en niet is uitgemaakt of het fonds naast een andere depositobeschermingsregeling zal bestaan.

Memories van de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet

A.5.1. De c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet hebben elk een memorie tot tussenkomst ingediend.

A.5.2. Om hun belang bij de tussenkomst aan te tonen, wijzen beide tussenkomende partijen op hun hoedanigheid als door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen.

Die tussenkomende partijen steunen het beroep dat door de c.v. Crédit professionnel du Hainaut in de zaak met rolnummer 726 is ingesteld. Zij brengen een aantal preciseringen aan met betrekking tot hun specifieke situatie.

A.5.3. Zoals in het eerste middel in de zaak met rolnummer 726 is aangevoerd, onderwerpen de aangevochten bepalingen de afstand van de erkenning door de tussenkomende partijen aan cumulatieve voorwaarden die hetzelfde effect hebben als een algemeen verbod om van de erkenning afstand te doen.

Uit de berekening van de concrete weerslag van de maatregelen op de balanstotalen voor 1992 blijkt dat het eigen vermogen van de tussenkomende partijen met ongeveer de helft zou worden verminderd. Indien de tussenkomende partijen afstand zouden doen van hun erkenning, dan zou het hen resterende vermogen niet volstaan om hun activiteiten voort te zetten. Nochtans blijkt uit de parlementaire voorbereiding dat de wetgever de verenigingen wilde laten voortbestaan niettegenstaande hun afstand van de erkenning.

A.5.4. De discriminerende verbeurdverklaring van het totale saldo van de overgedragen en gereserveerde winsten die door de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 reeds is aangeklaagd in het tweede middel, zou voor de tussenkomende partijen respectievelijk meer dan een miljard en bijna twee miljard frank bedragen.

Die maatregel zou de verenigingen die afstand doen van hun erkenning beletten hun bankactiviteiten voort te zetten. De vergoeding van het kapitaal is onontbeerlijk om de zelffinanciering mogelijk te maken en te vergroten.

Het zou voorts verkeerd zijn te denken dat de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning hun activiteiten ten voordele van de middenstand zouden stopzetten. Zij zouden in dezelfde geest voortwerken. De tussenkomende partijen bestaan respectievelijk 63 en 64 jaar.

A.5.5. De tussenkomende partijen ondersteunen voorts het derde middel van de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726. De modaliteiten en het tarief van de bestreden belasting doen een wanverhouding ontstaan tussen de kredietverenigingen en de andere kredietinstellingen.

A.5.6. De tussenkomende partijen kritiseren ten slotte de in het vierde middel aangeklaagde verplichting om deel te nemen aan een solidariteitsfonds, naast de reeds bij het protocol van 1987 georganiseerde depositobescherming en naast de verplichte deelneming aan de collectieve depositobeschermingsregeling conform artikel 110 van de wet van 22 maart 1993.

Zelfs los van enige samenvoeging van de depositobeschermingsregelingen blijven de kredietverenigingen gediscrimineerd, aangezien het solidariteitsfonds in de ogen van de spaarders geen even goede waarborg zal kunnen bieden als de beschermingsregeling waaraan de grote banken deelnemen. Het enige systeem dat het gelijkheidsbeginsel in acht neemt, is een systeem waarbij alle instellingen aan een enkele collectieve depositobeschermingsregeling worden onderworpen.

Memorie van het Participatiefonds

A.6.1. Het Participatiefonds verklaart een belang te hebben om tussen te komen in de zaak met rolnummer 726, in zoverre het beroep strekt tot de vernietiging van bepalingen die voorzien in de toekenning, aan het Fonds, van aandelen van kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning of waarvan de erkenning wordt ingetrokken.

De tussenkomst is beperkt tot het tweede middel, dat opkomt tegen het nieuwe artikel 90ter.

A.6.2. Het middel handelt enkel over de afstand van de erkenning en niet over de intrekking daarvan. Het kan dus in geen geval leiden tot vernietiging van artikel 90ter in zoverre het de intrekking van de erkenning beoogt.

A.6.3. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever een bestemming van algemeen belang wilde geven aan het saldo van de reserves die door de kredietverenigingen onder het stelsel van de erkenning werden aangelegd. Tevens wilde de wetgever beletten dat de vennoten zich zouden verrijken, met dien verstande dat de vennootschap in de mogelijkheid werd gesteld over een eigen vermogen te beschikken. Die doelstellingen worden niet onwettig geacht.

A.6.4. Gewone kredietinstellingen streven winst na. Zij hebben nooit deelgenomen aan de openbare dienst van het beroepskrediet en hebben nooit de aanzienlijke voordelen van de erkenning genoten. Hun reserves zijn niet het resultaat van de tussenkomst van de Nationale Kas voor Beroepskrediet en van een bevoorrecht belastingstelsel.

De erkende verenigingen hebben vrij gekozen voor deelneming aan de openbare dienst van het beroepskrediet, onder toezicht van de Nationale Kas voor Beroepskrediet en met de inherente beperkingen.

Noch de erkende verenigingen, noch de kredietinstellingen bevinden zich dan ook in een situatie die vergelijkbaar is met die van de verenigingen die afstand doen van hun erkenning.

A.6.5. Het saldo van de reserves wordt geenszins « onteigend ». Het wordt toegevoegd aan het maatschappelijk kapitaal van de vereniging, die exclusief het recht heeft om van het Participatiefonds de overdracht van de aandelen te eisen.

A.6.6. De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 stelt ten onrechte dat het voldoende was de verdeling van de reserves te verbieden. Het komt het Hof niet toe te beslissen of de maatregel opportuun is of wenselijk, noch te onderzoeken of het doel met andere maatregelen had kunnen worden bereikt.

De inmenging van de wetgever in het « recht op eerbiediging van zijn goederen » moet worden beoordeeld volgens het evenredigheidsbeginsel. De vereniging noch de aandeelhouders verliezen de kwestieuze reserves omdat zij in het kapitaal van de vereniging opgenomen zijn. De maatregel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel.

Memorie van antwoord van de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724

A.7.1.1. In hun memorie van antwoord repliceren de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 eerst op de excepties die door de Nationale Kas voor Beroepskrediet werden aangevoerd (zie A.4.2.2 - A.4.2.6).

A.7.1.2. De tweede verzoeker, P. Macharis, is in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van de n.v. Algemeen Beroepskrediet betrokken bij de bestreden bepalingen.

In geval van vereffening van de vennootschap zouden hem de reserves worden ontnomen. Voorts zullen de bestreden bepalingen hoe dan ook een negatieve invloed hebben op de voorwaarden van commercialisering van de aandelen die hij bezit.

A.7.1.3. In de uiteenzetting van het middel werd aangetoond hoe, in het kader van de definitie van het gelijkheidsbeginsel die door het Hof wordt gegeven, het evenredigheidsbeginsel geschonden werd. De kritiek houdt dus wel degelijk verband met de schending van het gelijkheidsbeginsel.

A.7.1.4. De nieuwe *littera j* is weliswaar niet in wezen veranderd ten opzichte van de oude versie ervan, maar de bepaling maakt deel uit van een nieuw geheel dat de wetgever heeft uitgewerkt ten gevolge van de vernietiging bij het arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993. In het belang van een goede rechtsbedeling dient het beroep ten aanzien van dat onderdeel om technische redenen ontvankelijk te worden verklaard.

A.7.1.5. Volgens de Nationale Kas voor Beroepskrediet is het beroep niet ontvankelijk in zoverre het is gericht tegen artikel 90, derde lid, *littera i*, omdat artikel 90bis niet werd aangevochten. De tussenkomen partij verliest evenwel uit het oog dat *littera i* eveneens op artikel 90ter betrekking heeft.

A.7.2. Vervolgens zetten de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 hun enig middel verder uiteen, rekening houdend met het verweer van de Ministerraad.

Er blijkt nergens dat er een verband van evenredigheid is tussen de bestreden maatregel en de beoogde doelstelling.

Aan de voordelen van de samenwerking met de Nationale Kas voor Beroepskrediet, waarover de Ministerraad het heeft, is ook een reeks nadelen verbonden. Bovendien zijn bij de wet van 17 juni 1991 sommige wezenlijke voordelen, zoals het bijzonder fiscaal stelsel en de staatswaarborg, afgeschaft.

De Ministerraad brengt geen enkel argument naar voren waaruit blijkt dat in geval van vereffening of afstand van erkenning zou zijn bepaald dat het geheel van de aangelegde reserves aan het netwerk van het beroepskrediet toekomt. De verzoekende partijen ontkennen niet dat het billijk zou zijn dat een redelijk aandeel van de reserves aan het netwerk wordt afgestaan.

Men ziet niet in waarom het feit dat een vereniging de netto-activa aan haar aandeelhouders uitbetaalt, het beroepskrediet aan het wankelen zou brengen.

De vereniging en haar aandeelhouders worden dus gediscrimineerd in vergelijking tot alle overige kredietinstellingen en hun aandeelhouders, zonder dat enige verantwoording wordt geboden.

Memorie van antwoord van de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.8.1. In tegenstelling tot wat de Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Participatiefonds als excepties aanvoeren (zie A.4.3.1 en A.6.2), wordt het beroep niet onontvankelijk door de omstandigheid dat de vernietiging wordt gevraagd van bepalingen in hun geheel - die ten deze ook toepasselijk zijn op het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet - en van artikel 11 (dat de inwerkingtreding van alle bepalingen betreft) of van artikel 3, dat zowel de intrekking als de afstand van de erkenning betreft.

Het Hof onderzoekt in dat geval alleen het gedeelte van de bepalingen dat betrekking heeft op de verzoekende partij en op het onderwerp van het beroep.

Dat de vernietiging gevorderd wordt van de bepalingen in zoverre zij op de afstand van erkenning betrekking hebben, betekent niet dat die bepalingen niet zouden kunnen worden aangevochten in zoverre zij de intrekking van de erkenning beogen.

Eerste middel

A.8.2.1. Hoewel de wetgever duidelijk te kennen heeft gegeven dat de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning als private kredietinstellingen hun activiteiten moeten kunnen voortzetten, wordt dit door het geheel van maatregelen in feite belet.

Er moet geen vergelijking worden gemaakt tussen een kredietvereniging die van haar erkenning afstand doet en een beginnende kredietinstelling, maar tussen een kredietvereniging die afstand doet van haar erkenning en een kredietinstelling die reeds actief is.

De Ministerraad en de Nationale Kas voor Beroepskrediet benaderen elke maatregel afzonderlijk. Zij antwoorden niet afdoende op het middel dat aanklaagt dat de cumulatie van de maatregelen het effect heeft van een algemeen en absoluut verbod om afstand te doen van de erkenning.

A.8.2.2. Verscheidene verenigingen waren reeds actief inzake beroepskrediet voordat de Nationale Kas voor Beroepskrediet werd opgericht. De voordelen die uit de samenwerking met de Nationale Kas voortvloeien, zijn gaandeweg aanzienlijk verminderd.

Er is geen daadwerkelijke logistieke steun en de gemiddelde winstmarge op gemobiliseerde kredieten is nooit hoger dan 0,5 pct., dit is 1 tot 1,5 pct. lager dan wat nodig is voor een voldoende rendabiliteit. Het is vooral dankzij een eigen efficiënt en dynamisch beheer dat de erkende kredietverenigingen konden overleven.

De beweerde voordelen bieden geen verantwoording voor de verplichting om alle reserves af te staan, na een bijzondere belasting van 34 pct. Dat totale verlies is discriminerend ten opzichte van de private kredietinstellingen en is onevenredig met het oogmerk van de wetgever.

A.8.2.3. Ook afzonderlijk beschouwd, blijken de maatregelen discriminerend te zijn.

Zelfs indien de bijzondere bijdrage van 2,5 pct., per erkenningsjaar, van het totaal van de gereserveerde winsten (artikel 90*bis*, eerste lid, *littera d*) zou verantwoord worden op grond van de overweging van het Hof dat de afstand van de erkenning het verlies van de uit die erkenning behaalde voordelen tot gevolg heeft, dan nog is die maatregel onevenredig. De raming van de genoemde voordelen in de parlementaire voorbereiding was benaderend, terwijl de bijzondere bijdrage forfaitair is.

Ook het recht van de Nationale Kas voor Beroepskrediet om vervroegde terugbetaling te eisen van de schuldvorderingen (artikel 90*bis*, tweede lid) is niet evenredig met het doel van de wetgever, in zoverre die heeft gewild dat een voortzetting van activiteit als private kredietinstelling mogelijk zou zijn.

Het attest van de revisor waarop de Nationale Kas voor Beroepskrediet zich beroept om de cijfers van de verzoekende partij te betwisten (zie A.4.3.4), houdt geen rekening met bepaalde posten waarin de voorzieningen voor kredietrisico's zijn begroot.

Tweede middel

A.8.3. De bepalingen van artikel 90*ter* houden een echte verbeurdverklaring in. De aandelen voortkomend uit de kapitaalverhoging worden aan het Participatiefonds toegewezen.

Zelfs indien al kan worden aangenomen dat de aandelen die aan het Participatiefonds worden toegewezen in aanmerking komen bij het bepalen van het eigen vermogen, dan nog volstaat dit niet om actief te worden op een door een hevige concurrentie gekenmerkte markt.

De vereniging wordt verplicht een openbare vennoot op te nemen die in het bezit is van vrijwel het volledige maatschappelijk kapitaal. Die vennoot heeft een onbeperkt stemrecht voor de belangrijkste besluiten in verband met de vereniging.

Weliswaar kunnen de aandelen tijdens de eerste vijftien jaar enkel door de betrokken vereniging worden ingekocht, maar dan tegen een prijs die overeenstemt met de waarde van de aandelen in verhouding tot hun aandeel in het eigen vermogen (artikel 90*ter*, § 1, *littera d*). Die prijs zal zeer hoog zijn, aangezien de verplichting in het kapitaal op te nemen bestanddelen een aanzienlijk bedrag vertegenwoordigen. De mogelijkheid tot inkoop waarin het hiervoor vermelde artikel voorziet, is illusoir.

Derde middel

A.8.4.1. De bij de artikelen 7 en 8 ingevoerde bijzondere belasting discrimineert de erkende kredietverenigingen ten opzichte van de private kredietinstellingen die hun activiteit voortzetten onder het gemeenschappelijk belastingstelsel en niet aan een dergelijke belasting onderworpen zijn. Het is met die private

verenigingen dat vergeleken moet worden, aangezien de wetgever heeft gewild dat de verenigingen die afstand doen van hun erkenning hun activiteit als private kredietinstelling zouden kunnen voortzetten.

A.8.4.2. Vooreerst is er een discriminatie wat de heffingsgrondslag van de belasting betreft. De belasting wordt geheven op het geheel van de gereserveerde winsten, terwijl private kredietinstellingen bepaalde vrijstellingen genieten en een reeks aftrekken en afschrijvingen kunnen verrichten.

A.8.4.3. Er is tevens een discriminatie wat de aanslagvoet betreft. De vraag rijst of de bewering van de Ministerraad dat het technisch onmogelijk is de werkelijke belastingdruk te bepalen een objectieve verantwoording biedt voor een forfaitaire aanslagvoet. Daar de reële belastingdruk voor de private kredietinstellingen lager was dan 39 pct. en veeleer rond de 25 pct. lag, had men de aanslagvoet op 20 pct. moeten vaststellen in plaats van 34 pct.

De vergelijking die de Nationale Kas voor Beroepskrediet maakt tussen de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning en die welke erkend blijven, is irrelevant. Het is met de private verenigingen die reeds actief zijn dat moet worden vergeleken.

A.8.4.4. Voorts is er een discriminatie wat de wijze van inning van de belasting betreft. De bijzondere belasting wordt eenmalig geheven op het gehele eigen vermogen, terwijl private kredietverenigingen in bepaalde omstandigheden de mogelijkheid hebben om de belastingen in de tijd te spreiden.

A.8.4.5. De discriminatie wordt nog versterkt doordat de bijzondere belasting niet aftrekbaar is. Ten slotte treft de bijzondere belasting in werkelijkheid ook winsten die wegens verjaring niet meer voor de inkomstenbelasting in aanmerking komen.

Vierde middel

A.8.5. De Ministerraad en de Nationale Kas voor Beroepskrediet blijven in gebreke aan te tonen dat de verplichte deelneming aan een solidariteitsfonds voor het net van het beroepskrediet geen bijkomende last is die blijft bestaan naast de depositobeschermingsregeling op grond van artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

Memorie van antwoord van de Nationale Kas voor Beroepskrediet

A.9.1. In de memorie van antwoord reageert de Nationale Kas voor Beroepskrediet op de memories tot tussenkomst van de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet (zie A.5.1 - A.5.6).

A.9.2. Ter ondersteuning van het eerste middel dat in de zaak met rolnummer 726 is aangevoerd, betogen de tussenkomende partijen dat de toepassing van de bestreden maatregelen hun eigen vermogen tot de helft zou reduceren, zodat zij na afstand van hun erkenning niet als private kredietinstelling zouden kunnen voortwerken.

Op grond van de gegevens van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen en de jaarverslagen blijkt evenwel dat de tussenkomende partijen zouden voldoen aan de solvabiliteitsvereisten van de voornoemde Commissie indien zij tijdens de beschouwde periode van hun erkenning afstand hadden gedaan.

In theorie zou een daling van het eigen vermogen er eventueel toe kunnen leiden dat een erkende kredietvereniging op een bepaald ogenblik niet aan de solvabiliteitsvereisten voldoet, maar dat zou de vereniging er niet van weerhouden van haar erkenning afstand te doen. Er zijn andere middelen, zoals achtergestelde leningen, die mogelijk maken dat alsnog aan de vereisten wordt voldaan.

A.9.3. De kapitaalverhoging die de verenigingen moeten verrichten in geval van afstand van erkenning en de toewijzing aan het Participatiefonds van de aandelen die uit die verhoging voortspruiten, worden door de tussenkomende partijen ten onrechte als een inbeslagneming bestempeld.

Die in het tweede middel aangevochten maatregelen zijn nodig om het doel van de wetgever te bereiken dat erin bestaat de vrijkomende reserves een bestemming van algemeen belang te geven. De bedoelde aandelen

blijven in hun geheel in aanmerking komen voor het bepalen van het eigen vermogen van de betrokken kredietvereniging. Die aandelen kunnen enkel door die kredietvereniging worden verworven.

Om de verenigingen aan te sporen de aandelen in te kopen, is bepaald dat het Participatiefonds na vijftien jaar het stemrecht en de vrije beschikking over de aandelen verwerft. Een normaal rendabele vereniging moet in staat zijn de aandelen in te kopen. Als dat niet binnen vijftien jaar kan, dan verkeert de vereniging in een weinig rooskleurige financiële toestand, in welk geval het verantwoord lijkt dat het Participatiefonds de bedoelde rechten verwerft.

Voorts is het niet omdat de verenigingen na afstand van hun erkenning een soortgelijke activiteit blijven uitoefenen dat zij een opdracht van algemeen belang blijven waarnemen. Van dan af zal hun doel het verwezenlijken van winst zijn en niet het dienen van een collectief belang.

A.9.4. Wat betreft het derde middel in de zaak met rolnummer 726 wordt verwezen naar de eerste memorie en naar de memorie van de Ministerraad.

A.9.5. De maatregelen die in de eerste drie middelen in de zaak met rolnummer 726 worden aangevochten, kunnen noch afzonderlijk, noch in hun samenhang worden beschouwd als een maatregel met een werking die overeenstemt met een absoluut verbod om van de erkenning afstand te doen.

Het zou discriminerend zijn ten aanzien van de gewone kredietinstellingen dat de erkende kredietverenigingen - die in het verleden dankzij hun erkenning grote reserves hebben kunnen aanleggen - een winstoogmerk zouden kunnen nastreven met volledig behoud van de voordelen die waren gekoppeld aan de ontstentenis van winstoogmerk en aan de sociale rol die zij vervulden.

A.9.6. Ter ondersteuning van het vierde middel in de zaak met rolnummer 726 deden de tussenkomende partijen gelden dat de aangeklaagde deelname aan een afzonderlijk solidariteitsfonds zelfs bij ontstentenis van gelijktijdige werking met een collectieve depositobeschermingsregeling discriminerend is doordat dit eigen fonds minder vertrouwen zou wekken.

Ook de oorspronkelijke tekst van het aangevochten artikel 90, derde lid, *littera f*, verplichtte de erkende kredietverenigingen deel te nemen aan een depositoregeling, die door het Hof in zijn arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 verantwoord werd geacht.

Het solidariteitsfonds is bestemd voor preventieve tussenkomsten die in ieder geval zouden plaatsvinden voordat de algemene depositobeschermingsregeling in werking treedt. De deelneming die van de erkende kredietverenigingen wordt gevraagd, is strikt beperkt tot een voorzorgstelsel dat tot doel heeft de stabiliteit van zowel het net als zijn componenten te vergroten. De inspanning die van de erkende verenigingen wordt gevraagd, is minimaal.

Het is niet zo dat het solidariteitsfonds van het netwerk voor beroepskrediet minder vertrouwen inboezemt dan een stelsel waarin de grote banken van het land zijn opgenomen. Het te dekken risico staat in verhouding tot de omvang van de deposito's. Voorts mogen de verenigingen de gegevens over de depositobeschermingsregeling waaraan zij deelnemen niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Memorie van antwoord van het Participatiefonds

A.10.1. Het Participatiefonds antwoordt op de memories tot tussenkomst van de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, in zoverre de tussenkomende partijen het beroep tot vernietiging in de zaak met rolnummer 726 steunen wat betreft het aangevochten artikel 3. Volgens het Participatiefonds staat dat artikel enkel ter discussie wat betreft de afstand van erkenning en niet wat betreft de intrekking van de erkenning.

De cijfermatige gegevens verstrekt door de verzoekende en tussenkomende partijen zijn onnauwkeurig en het is niet mogelijk de juistheid ervan na te gaan, noch de werkelijke omvang van de aangeklaagde vermindering van het eigen vermogen te beoordelen.

A.10.2. De kapitaalverhoging die in het eerste middel in de zaak met rolnummer 726 is aangevochten, is vanuit economisch oogpunt neutraal. De aandelen zonder stemrecht die aan het Participatiefonds worden toevertrouwd, blijven in aanmerking komen voor de bepaling van het eigen vermogen.

De aangevochten maatregel strekt ertoe de solvabiliteit van de kredietinstellingen te versterken en is gunstig voor die instellingen vermits de maatregel afwijkt van het gemeen recht. Volgens artikel 33*bis* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen is een andere kapitaalverhoging dan door nieuwe inbreng slechts onder bepaalde voorwaarden mogelijk door opnemings van de reserves, met uitsluiting van de herwaarderingsmeerwaarden en uitsluitend voor de naamloze vennootschappen.

A.10.3.1. In het tweede middel in de zaak met rolnummer 726 wordt de « confiscatie » ten voordele van het Participatiefonds aangeklaagd. De verzoekende en tussenkomende partijen vergelijken daarbij de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning met de andere kredietinstellingen en de erkende kredietverenigingen.

A.10.3.2. De bedoelde instellingen vormen wezenlijk verschillende categorieën die niet met elkaar kunnen worden vergeleken. Anders dan de gewone kredietinstellingen, werden de erkende verenigingen betrokken bij het beheer van de openbare dienst van kredietverlening aan de middenstand. Zij waren verplicht tot bepaalde prestaties, moesten bepaalde werkingsregels in acht nemen en werkten zonder winstoogmerk.

Ook binnen de categorie van de kredietverenigingen voor beroepskrediet is er een fundamenteel verschil tussen die welke afstand doen van hun erkenning en die welke hun erkenning behouden en als een functionele openbare dienst actief blijven.

A.10.3.3. Indien de bedoelde verenigingen al vergelijkbaar zouden zijn, dan nog bestaat de aangevoerde discriminatie ten aanzien van het eigendomsrecht feitelijk niet. De kapitaalverhoging is gunstig en wijkt af van het gemeen recht. De beoogde bestanddelen blijven een onderdeel van het eigen vermogen.

Het recht van de vennoten op dividend wordt niet aangetast. Alleen wordt de uitkering verhinderd van de gereserveerde winsten die dankzij de erkenning werden bijeengebracht. Het zou discriminerend zijn ten aanzien van de andere kredietinstellingen dat verenigingen die afstand doen van hun erkenning verrijkt zouden worden met de voordelen die zij uit de erkenning hebben verkregen.

Aanvullende memories

A.11. Bij beschikking van 25 april 1995 heeft het Hof de partijen verzocht in een aanvullende memorie te antwoorden op vijf vragen.

Over de eerste vraag

A.12.1. De eerste vraag luidt als volgt :

« Een aantal van de aangevochten bepalingen hebben betrekking zowel op de hypothese dat een erkende kredietvereniging afstand doet van de erkenning als op de hypothese dat de erkenning wordt ingetrokken door de Nationale Kas voor Beroepskrediet. Vorderen de verzoekende partijen respectievelijk in de zaken met rolnummers 724 en 726 de vernietiging van die bepalingen enkel in zoverre zij op de afstand van de erkenning betrekking hebben of ook in zoverre zij betrekking hebben op de intrekking van de erkenning ? Als dit laatste het geval is, in welke mate zijn er dan grieven aangebracht die specifiek betrekking hebben op de hypothese van een intrekking van de erkenning ? »

A.12.2. De n.v. Algemeen Beroepskrediet antwoordt dat zij beide hypothesen beoogt. Zelfs een intrekking als sanctie verantwoordt niet dat de aandeelhouders hun rechten op de reserves verliezen.

A.12.3. De c.v. Crédit professionnel du Hainaut en de tussenkomenende partijen, de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, vragen de vernietiging van de aangevochten bepalingen enkel in zoverre zij betrekking hebben op de afstand van erkenning.

A.12.4. Volgens de Ministerraad en de Nationale Kas voor Beroepskrediet is de eerste vraag aan de verzoekende partijen gericht. In ieder geval hebben de grieven van de verzoekende partijen enkel betrekking op de hypothese van een afstand van erkenning.

Over de tweede vraag

A.13.1. De tweede vraag luidt als volgt :

« In de aangevochten wet is enerzijds sprake van 'reserves' in de enge zin van het woord, anderzijds van de 'gereserveerde winsten', die niet alleen de reserves *sensu stricto* omvatten, maar ook de herwaarderingsmeerwaarden, de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's en het overgedragen positieve of negatieve resultaat. Wanneer partijen spreken van reserves, bedoelen zij dan de reserves in enge zin of de gereserveerde winsten ? »

A.13.2. De n.v. Algemeen Beroepskrediet gebruikt het begrip reserves in de ruime betekenis, dit wil zeggen het netto-actief na aanzuivering van de schulden en na terugbetaling van het kapitaal. De inzet van deze zaak slaat op de totale reserves, de herwaarderingsmeerwaarden, de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's, de overgedragen winsten van het boekjaar, na aftrek van de overgedragen verliezen en de verliezen van het boekjaar.

A.13.3. De c.v. Crédit professionnel du Hainaut en de tussenkomenende partijen, de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, doen opmerken dat de begrippen « reserves » en « gereserveerde winsten » voorkomen in artikel 2 (nieuw artikel 90bis, eerste lid, *littera* d, van de wet van 17 juni 1991), in artikel 3 (nieuw artikel 90ter, § 1, 1°, *littera* a, van de wet van 17 juni 1991) en in artikel 8 van de wet van 27 december 1993. Die partijen gebruiken de hiervoor vermelde begrippen in de betekenis die zij hebben in de voormelde bepalingen.

A.13.4. Ook de Ministerraad, de Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Participatiefonds hanteren de hiervoor vermelde begrippen in de betekenis die zij in de aangevochten bepalingen hebben.

De Nationale Kas voor Beroepskrediet betoogt aanvullend dat het feit dat ook de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's beoogd zijn, niet verhindert dat de kredietverenigingen na afstand van de erkenning hun activiteiten als gewone kredietinstelling voortzetten. De kredietverenigingen beschikken over een ruime vrijheid om delen van de reserve al dan niet onder te brengen in een bijzondere post voor toekomstige risico's. De boekhoudkundige kwalificatie die de kredietverenigingen geven aan hun reserves zijn niet bepalend voor de beoordeling van de solvabiliteit van een kredietvereniging, die geëvalueerd wordt aan de hand van de coëfficiënten die door de Commissie voor het Bank- en Financieuzen zijn vastgesteld. Rekening houdend met de resultaten op 31 december 1993 voldoen alle in het geding zijnde kredietverenigingen aan de eigen-vermogensvereisten bepaald in het besluit van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen van 19 maart 1991.

Over de derde vraag

A.14.1. De derde vraag luidt als volgt :

« Heeft de inwerkingtreding, op 1 januari 1995, van de depositobeschermingsregeling voorgeschreven bij artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen enige weerslag op de zaak voor het Hof, bijvoorbeeld ten aanzien van het solidariteitsfonds waarin het aangevochten artikel 1, 1°, voorziet ? Is het protocol inzake de beschermingsregeling dat in 1987 tussen de kredietverenigingen van het netwerk voor beroepskrediet is afgesloten al dan niet impliciet of expliciet opgeheven ? »

A.14.2. De meeste partijen doen opmerken dat op 4 januari 1995 een nieuw protocol over de depositobeschermingsregeling voor kredietinstellingen werd afgesloten tussen het Herdisconterings- en Waarborginstituut, de Belgische Vereniging van Banken en een reeks kredietinstellingen, waaronder de kredietverenigingen die partij zijn in de onderhavige zaak. Artikel 56 van dat protocol bepaalt dat het protocol van 1987 over de depositobeschermingsregeling voor verenigingen voor beroepskrediet ontbonden is. Krachtens artikel 58 heeft het nieuwe protocol uitwerking op 1 januari 1995.

A.14.3. De n.v. Algemeen Beroepskrediet is van oordeel dat het depositobeschermingsfonds en het solidariteitsfonds elkaar overlappen en dat het bestaan van twee fondsen niet alleen overbodig, maar ook nadelig is.

A.14.4. De c.v. Crédit professionnel du Hainaut en de tussenkomende partijen, de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, betogen dat het van kracht worden van het enig systeem voor depositobescherming op 1 januari 1995 geenszins het vierde middel ontzenuwt, waarin wordt aangeklaagd dat de erkende kredietverenigingen een dubbele last wordt opgelegd. Integendeel blijkt voortaan manifest dat zij wel degelijk onderworpen worden aan het algemene depositobeschermingssysteem, terwijl het solidariteitsfonds waarin het aangevochten artikel 1, 1°, van de wet van 27 december 1993 voorziet niet is opgeheven.

Door de ontbinding van het protocol van 1987 met ingang van 1 januari 1995 is weliswaar een einde gemaakt aan de cumulatie van drie beschermingssystemen, maar op het ogenblik dat het beroep werd ingesteld, was het vierde middel in de zaak met rolnummer 726 gegrond in zoverre het aankloeg dat de gewraakte bepaling een driedubbele last legde op de erkende kredietverenigingen.

A.14.5. De Ministerraad doet opmerken dat het vermogen van het bij het protocol van 1987 opgerichte fonds is overgenomen in het nieuwe interventiefonds dat is opgericht door het nieuwe protocol, ter uitvoering van artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen. De economie van het vroegere fonds en de bestemming van de gelden zijn niet gewijzigd.

De Ministerraad en de Nationale Kas voor Beroepskrediet beklemtonen dat het in artikel 1, 1°, van de wet van 27 december 1993 beoogde solidariteitsfonds specifiek is voor het netwerk van de Nationale Kas voor Beroepskrediet en dat het complementair is aan de depositobeschermingsregeling voor het geheel van de kredietinstellingen. De depositobeschermingsregeling beoogt een algemene bescherming van de deponenten. Het nieuwe protocol over de depositobeschermingsregeling voorziet slechts uitzonderlijk en onder bijzondere voor-

waarden in een preventieve tussenkomst. Het solidariteitsfonds beoogt specifiek de solidariteit en de soliditeit van het netwerk voor beroepskrediet te versterken. Het is complementair aan de algemene depositobeschermingsregeling en behoudt dus alle redenen van bestaan.

Over de vierde vraag

A.15.1. De vierde vraag luidt als volgt :

« Bevatten de vroegere erkennings- en controlereglementen, met name die van 1930 en van 1956, specifieke bepalingen in verband met de beperking van de winstuitkering en de toewijzing van de reserves en in verband met de vereffening van de kredietverenigingen ? »

A.15.2. De n.v. Algemeen Beroepskrediet doet opmerken dat artikel 3, 4°, van het reglement van 1930 reeds de beperking van de dividenden voorschrijft, evenwel zonder ze te becijferen. Het reglement bevatte geen bepaling betreffende de bestemming van de reserves in geval van vereffening.

Artikel 8, § 1, van het statuut van de Nationale Kas voor Beroepskrediet, dat als bijlage aan het koninklijk besluit van 2 juni 1956 houdende omwerking van het statuut van de Nationale Kas voor Beroepskrediet is gevoegd, neemt het beginsel over dat de verenigingen het bedrag van de aan hun leden uit te betalen dividenden en *ristorno's* moeten beperken.

In artikel 2 van het ministerieel besluit van 29 december 1993 tot goedkeuring van het erkennings- en controlereglement voor de door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen wordt ook gealludeerd op een besluit van de raad van bestuur van de Nationale Kas voor Beroepskrediet van 9 april 1963. Bij dat besluit is als erkenningsprincipe aangenomen dat de statuten moeten bepalen dat in geval van vereffening het netto-saldo wordt uitgekeerd ten voordele van werken voor het onderwijs of het beroepskrediet. De n.v. Algemeen Beroepskrediet stelt dat die bepaling enkel op nieuwe kredietverenigingen van toepassing is.

A.15.3. De c.v. *Crédit professionnel du Hainaut* en de tussenkomende partijen, de c.v. *Antwerps Beroepskrediet* en de c.v. *Brabantse Kas voor Beroepskrediet*, doen opmerken dat artikel 9 van de wet van 11 mei 1929 houdende oprichting van een Hoofdkas voor Klein Beroepskrediet bepaalde dat de directieraad zich bij de erkenning zou laten leiden door het beginsel dat de kredietverenigingen het bedrag van dividenden of *ristorno's* voor de leden statutair moeten beperken. Dat beginsel werd uitgewerkt in artikel 3, 4°, van het erkenningsreglement van 4 februari 1930.

Noch de wet van 1929, noch het erkenningsreglement van 1930 of het koninklijk besluit van 2 juni 1956 bevatten bepalingen betreffende de vereffening van kredietverenigingen. Het is de wet van 27 december 1993 die bepalingen inzake de besteding van de reserves bevat waartegen de verzoekende partij en de tussenkomende partijen in de zaak met rolnummer 726 opkomen.

A.15.4. De Ministerraad antwoordt dat in de opeenvolgende reglementeringen steeds is herhaald dat de kredietverenigingen statutair moesten voorschrijven dat de dividenden of *ristorno's* beperkt bleven tot een deel van de winsten en dat het saldo aan de reserves wordt toegevoegd. De Ministerraad refereert aan de desbetreffende bepalingen in de wet van 11 mei 1929 (artikel 9), het erkenningsreglement van 4 februari 1930 (artikel 4, 3°), de besluitwet van 23 december 1946 betreffende het beroepskrediet (artikel 8), het koninklijk besluit van 2 juni 1956 (artikel 8) en het besluit van de raad van bestuur van de Nationale Kas voor Beroepskrediet van 9 april 1963 (paragraaf 1).

Ook de Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Participatiefonds wijzen op de bepalingen die handelen over het onderwerp van de vraag. Zij betogen dat vanaf de oprichting van de Hoofdkas voor Klein Beroepskrediet in 1929 als beginsel is vooropgesteld dat de leden van de kredietverenigingen zich niet mochten verrijken.

De Ministerraad en de Nationale Kas voor Beroepskrediet doen opmerken dat de openbare instelling voor beroepskrediet werd opgericht in een crisisperiode, toen de private sector niet in staat was aan de noden te voldoen. In die context was het niet te voorzien en zelfs ondenkbaar dat de kredietinstellingen zich dermate zouden kunnen verrijken.

De Nationale Kas voor Beroepskrediet wijst erop dat in de toelichting bij het erkenningsreglement van 1930 werd vermeld dat de statuten moesten bepalen welk gebruik zou worden gemaakt van de reserves na vereffening.

De Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Participatiefonds herinneren eraan dat in artikel 19 van het model voor de statuten van de kredietverenigingen van het netwerk was bepaald dat het netto-actief bij vereffening aan werken of instellingen voor beroepsonderwijs toekwam. Opgemerkt wordt dat de « Crédit du Hainaut », de « Brabantse Kas » en het « Antwerps Beroepskrediet » reeds bij hun oprichting in hun statuten erin hebben voorzien dat de aandeelhouders in geval van vereffening enkel recht hadden op de nominale waarde van de aandelen.

Volgens de Ministerraad was er een consensus dat elk positief resultaat diende toebedeeld te blijven aan de openbare sector en die regel was een *de facto* en belangrijke voorwaarde voor erkenning. De Ministerraad wijst ook op de reglementaire bepalingen volgens welke de verenigingen zich niet voortijdig mogen ontbinden en herinnert eraan dat in 1963 werd beslist dat in geval van vereffening enig positief saldo diende te worden toebedeeld aan instellingen die het beroepskrediet tot doel hebben.

De Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Participatiefonds besluiten dat artikel 90, derde lid, *littera j*, van de wet van 17 juni 1991 de bevestiging is van het reeds bij het begin geponeerde beginsel van de niet-verrijking van de leden van de kredietverenigingen.

Over de vijfde vraag

A.16.1. De vijfde vraag luidt als volgt :

« Kan de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 nader toelichten waarom de wederinkoop van de aandelen die aan het Participatiefonds worden toegewezen, zoals zij stelt in haar memorie van antwoord, illusoir is ? »

A.16.2. De c.v. Crédit professionnel du Hainaut verklaart dat zij in de nadere uiteenzetting van het tweede middel in haar memorie van antwoord heeft willen aantonen dat zij in geval van toepassing van de aangeklaagde maatregelen ofwel noodgedwongen in de materiële onmogelijkheid zou verkeren de bedoelde aandelen in te kopen, ofwel niet in staat zou zijn haar bankactiviteit als private kredietinstelling voort te zetten.

In geval van afstand van de erkenning zou de totaliteit van de overblijvende eigen middelen - na afhouding van de bijzondere taks en de bijzondere bijdrage - in het kapitaal moeten worden opgenomen door de uitgifte van nieuwe aandelen die aan het Participatiefonds worden toegewezen. Indien een wederinkoop van die aandelen al mogelijk zou zijn, dan nog zou het eigen vermogen van de kredietvereniging na vernietiging van de ingekochte aandelen verminderd worden tot een bedrag dat ver onder het bedrag zou liggen dat nodig is om te voldoen aan de eigen-vermogensvereisten van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen.

Volgens de c.v. Crédit professionnel du Hainaut zou een verhoging van het maatschappelijk kapitaal door nieuwe inschrijvingen niet mogelijk zijn, aangezien de statuten een deelneming van meer dan 800.000 frank verbieden en dus een uitzonderlijk groot aantal intekenaars nodig zou zijn om tot het vereiste bedrag aan eigen vermogen te komen.

Ook een beroep op achtergestelde leningen zou geen oplossing bieden, aangezien het gedeelte daarvan dat volgens het besluit van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen van 19 maart 1991 op nuttige wijze in aanmerking kan worden genomen voor het bepalen van het eigen vermogen niet volstaat om tot het vereiste bedrag te komen.

De c.v. Crédit professionnel du Hainaut betoogt tot slot dat ook voor de tussenkommende partijen, de c.v. Antwerps Beroepskrediet en de c.v. Brabantse Kas voor Beroepskrediet, de wederinkoop van de aandelen illusoir is.

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Wat het belang bij het beroep betreft

B.1.1. Het feit dat artikel 90, derde lid, *littera j*, van de wet van 17 juni 1991 wordt vervangen door een bepaling die, wat betreft het aangeklaagde nadeel, een zelfde draagwijdte heeft als de bepaling die zij vervangt, ontnemt de verzoekende partijen niet het rechtens vereiste belang, nu zij mogen verwachten dat een andere regeling zal worden aangenomen als gevolg van de vernietiging die ten deze aan het Hof is gevraagd.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de Nationale Kas voor Beroepskrediet wat betreft artikel 1, 4^e, van de wet van 27 december 1993 (A.4.2.4) dient te worden verworpen.

B.1.2. Het feit dat de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 niet de bepalingen

aanvechten van het nieuwe artikel 90*bis* van de wet van 17 juni 1991 doch enkel die van het nieuwe artikel 90*ter* ervan, ontnemt hen niet het rechtens vereiste belang bij de vernietiging van het bestreden artikel 1, 3°, van de wet van 27 december 1993. Het hiervoor vermelde artikel 1, 3°, vult artikel 90, derde lid, *littera* i, van de wet van 17 juni 1991 aan met een bepaling die zowel op artikel 90*bis* als op artikel 90*ter* van de laatstvermelde wet betrekking heeft.

B.1.3. De verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 doen ook blijken van het vereiste belang bij de aanvechting van de tweede paragraaf van het nieuwe artikel 90*ter*, dat de bepalingen van de eerste paragraaf van dat artikel van overeenkomstige toepassing verklaart op kredietverenigingen die zijn opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap.

B.1.4. De excepties van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de Nationale Kas voor Beroepskrediet ten aanzien van artikel 1, 3°, en van artikel 3 van de wet van 27 december 1993 (A.4.2.5 - A.4.2.6) dienen te worden verworpen.

Wat het belang van de verzoeker P. Macharis betreft

B.2.1. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.2.2. P. Macharis, tweede verzoekende partij in de zaak met rolnummer 724, verklaart op te treden in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van de n.v. Algemeen Beroepskrediet, eerste verzoekende partij in die zaak.

De aangevochten bepalingen wijzigen een aantal beginselen inzake het erkennings- en controlereglement van de door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen en bepalen volgens welke modaliteiten de afstand of intrekking van erkenning gebeurt en welke de bijzondere regels zijn bij hun vereffening.

B.2.3. De aangevochten bepalingen kunnen de situatie van de erkende kredietverenigingen en

van hun aandeelhouders rechtstreeks en op ongunstige wijze beïnvloeden. Door te wijzen op zijn hoedanigheid van aandeelhouder van een erkende kredietvereniging doet de verzoeker P. Macharis blijken van het rechtens vereiste belang bij de vernietiging van de bestreden bepalingen.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de Nationale Kas voor Beroepskrediet (A.4.2.2) kan niet worden aangenomen.

Wat het enig middel in de zaak met rolnummer 724 betreft

B.3.1. Om te voldoen aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, moeten de middelen van het verzoekschrift aangeven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden geschonden zijn, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

B.3.2. Het verzoekschrift in de zaak met rolnummer 724, dat uitdrukkelijk verwijst naar de overwegingen van het arrest van het Hof nr. 10/93 van 11 februari 1993, preciseert voldoende in welk opzicht de bestreden bepalingen volgens de verzoekende partijen de artikelen 10 en 11 schenden.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de Nationale Kas voor Beroepskrediet (A.4.2.3) dient te worden verworpen.

Ten aanzien van de omvang van het beroep

B.4.1. Het Hof dient de omvang van het beroep te bepalen aan de hand van de inhoud van het verzoekschrift.

B.4.2. Het onderzoek van het beroep is beperkt tot de bestreden bepalingen enkel in zoverre zij betrekking hebben op de door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen, en niet op de door het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet erkende kredietkassen.

B.4.3. Het bestreden artikel 11, dat bepaalt dat de wet van 27 december 1993 in werking treedt op 1 januari 1994, wordt slechts onderzocht in zoverre het betrekking heeft op de aangevochten bepalingen van die wet.

B.4.4. Nu de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 geen grieven aanvoert tegen de bij artikel 2 ingevoerde bepalingen van artikel 90bis, *litterae* a, b en c, blijven die bepalingen buiten beschouwing.

B.4.5. Uit het verzoekschrift in de zaak met rolnummer 724 en uit de verduidelijkingen in de aanvullende memories blijkt dat de verzoekende partijen de bepalingen van de artikelen 1, 3° en 4°, en 3 van de wet van 27 december 1993 aanvechten zowel in zoverre zij betrekking hebben op de afstand van erkenning door de kredietverenigingen als in zoverre zij de intrekking van de erkenning door de Nationale Kas voor Beroepskrediet of de vereffening van die verenigingen betreffen. De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 bevestigt in haar aanvullende memorie dat haar beroep daarentegen beperkt is tot de door haar aangevochten bepalingen in zoverre die betrekking

hebben op de hypothese van een afstand van erkenning.

Ten gronde

B.5. De wet van 17 juni 1991, die door de aangevochten wet van 27 december 1993 wordt gewijzigd, beoogt de herstructurering van de openbare kredietinstellingen en de unificatie van de regels inzake de controle op en de werking van de publieke en private kredietinstellingen.

Wat het beroepskrediet betreft, heeft de wetgever in 1991 het in 1929 opgerichte systeem van samenwerking bevestigd tussen, enerzijds, een plaatselijk net van private kredietinstellingen gespecialiseerd in het verstrekken van kredieten aan zelfstandigen, kleine en middelgrote ondernemingen en aan beoefenaars van vrije beroepen en, anderzijds, een gecentraliseerde, publiekrechtelijke instelling die is opgericht om de sociaal onontbeerlijk geachte activiteit van de instellingen voor beroepskrediet te ondersteunen.

De wet van 17 juni 1991 strekt ertoe zowel aan de tot een publiekrechtelijke naamloze vennootschap omgevormde Nationale Kas voor Beroepskrediet als aan de door haar erkende kredietverenigingen te waarborgen dat zij hun vroegere activiteiten kunnen voortzetten en binnen de nieuwe structuren hun specifieke functie verder kunnen vervullen, niettegenstaande de algemene trend tot « despecialisering » van de kredietinstellingen.

B.6.1. De wet van 27 december 1993 regelt de voorwaarden, modaliteiten en gevolgen van een afstand van de erkenning door een kredietvereniging ingevolge de vernietiging door het Hof - bij het arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 - van artikel 90, derde lid, *littera g*, van de wet van 17 juni 1991, dat bepaalde dat de door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen « niet rechtstreeks noch onrechtstreeks afstand (mogen) doen van hun erkenning ».

In dat arrest heeft het Hof overwogen dat de wetgever geldig kan oordelen dat de door de erkende kredietverenigingen uitgeoefende « functie van openbaar belang » vergt dat de afstand van de erkenning het verlies van de uit die erkenning voortvloeiende voordelen ten gevolge heeft en, met name in een bekommernis van stabiliteit en bestendigheid, dat die afstand aan bepaalde voorwaarden wordt onderworpen. Het Hof heeft de gevolgen van de vernietigde bepaling gehandhaafd om de

bevoegde overheden de mogelijkheid te bieden de modaliteiten van de afstand van erkenning vast te stellen.

Artikel 90, derde lid, *littera g*, van de wet van 17 juni 1991, gewijzigd bij artikel 1, 2°, van de wet van 27 december 1993, maakt de afstand van erkenning mogelijk, onder de voorwaarden en volgens de regels bepaald bij de artikelen 90*bis* en 90*ter*, die door de artikelen 2 en 3 van de wet van 27 december 1993 zijn ingevoegd, en mits betaling van een bijzondere taks op de gereserveerde winsten bepaald bij artikel 8 van de wet van 27 december 1993.

B.6.2. De wetgever heeft willen voorkomen dat vennoten zich ten onrechte zouden verrijken door afstand te doen van de erkenning, nu de vereniging, vanwege haar functie van openbaar belang, een bepaald aantal voordelen heeft genoten (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, pp. 3-6, en nr. 914-2, pp. 2-3, 6-7 en 14).

Bovendien heeft de wetgever bedoeld de instandhouding van een gecentraliseerd netwerk inzake beroepskrediet na te streven en het risico te beperken dat een groot aantal kredietverenigingen een einde zouden maken aan hun lange samenwerking met de Nationale Kas voor Beroepskrediet, die de wetgever reeds bij wet van 11 mei 1929 houdende oprichting van een Hoofdkas voor Klein Beroepskrediet tot stand heeft gebracht.

B.7. De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepalingen van de wet van 27 december 1993 de grondwettelijke beginselen van de gelijkheid en niet-discriminatie schenden.

B.8. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Over het eerste middel in de zaak met rolnummer 726

B.9. De bestreden bepalingen stellen in hoofdzaak de modaliteiten vast volgens welke de door de Nationale Kas voor Beroepskrediet erkende kredietverenigingen afstand kunnen doen van hun erkenning, rekening houdend met de hiervoor (B.6.2) omschreven doelstelling.

De wetgever heeft aan de afstand van de erkenning of de intrekking ervan gevolgen verbonden die strekken tot een zekere teruggave van de uit de erkenning voortgekomen voordelen.

B.10. De verzoekende partij - die de legitimiteit van de doelstellingen van de wetgever niet in twijfel trekt - is van oordeel dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden zijn, alsook het absoluut gezag van gewijsde van het arrest van het Hof nr. 10/93 van 11 februari 1993, doordat het geheel van de genomen maatregelen niet in een redelijk verband van evenredigheid staat met die doelstellingen en in feite leidt tot een verbod om afstand te doen van de erkenning als kredietvereniging.

B.11.1. In overweging nemend de fiscale voordelen die de erkende kredietverenigingen hebben verkregen (B.6.2), wordt een bijzondere forfaitaire taks geheven ingeval een kredietvereniging afstand doet van haar erkenning of wanneer haar erkenning door de Nationale Kas voor Beroepskrediet wordt ingetrokken.

Het tarief van die taks is 34 pct. van het totale bedrag van de gereserveerde winsten dat voor het aanslagjaar 1993 is aangegeven door de betrokken kredietvereniging. De belastbare grondslag bestaat uit de gereserveerde winsten, zijnde de reserves, de herwaarderingsmeerwaarden, de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's en het overgedragen positieve of negatieve resultaat van de betrokken kredietvereniging (titel I van het Wetboek der met zegel gelijkgestelde taksen, ingevoegd bij artikel 8 van de bestreden wet) (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, p. 2, en nr. 914-2, pp. 6 en 14).

B.11.2. Bovendien in overweging nemend de voordelen die dankzij de samenwerking met de Nationale Kas voor Beroepskrediet, onder meer door de staatswaarborg en de subsidies, zijn verkregen, wordt op de gecumuleerde reserves een bijzondere bijdrage verricht van 2,5 pct. per jaar van erkenning, met een maximum van 25 pct.

De opbrengst van die bijdrage is bestemd voor het solidariteitsfonds bedoeld in artikel 90, derde lid, *littera f*, of voor de algemene depositobeschermingsregeling bedoeld in artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen. De betaling van die bijdrage heeft geen invloed op de vaststelling van de belastbare winst van de betrokken kredietvereniging (artikel 90*bis*, eerste lid, *littera d*) (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, pp. 3-4, en nr. 914-2, pp. 5-6 en 9).

B.11.3. Vervolgens in aanmerking nemend het sedert de wet van 11 mei 1929 volgehouden principe van beperkte uitkeerbaarheid van de winsten, is aan het saldo van de vrije reserves een bijzondere bestemming gegeven, te weten : de omzetting ervan in aandelen van de betrokken kredietverenigingen die zonder stemrecht gedurende vijftien jaar toegewezen worden aan het Participatiefonds. Het aantal aandelen moet worden bepaald naargelang van de voorgeschreven verhoging van het maatschappelijk kapitaal met de gereserveerde winsten, samengesteld uit de reserves, de herwaarderingsmeerwaarden, de voorzorgsfondsen voor toekomstige risico's en het overgedragen resultaat van de betrokken kredietvereniging op het tijdstip waarop de erkenning vervalt. Tijdens de eerste vijftien jaar heeft de betrokken kredietvereniging een exclusief inkooprecht op de bedoelde aandelen tegen de bij wet bepaalde waarde (artikel 90*ter*) (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, pp. 6-7, en nr. 914-2, pp. 10-11).

B.11.4. Ten slotte kan de Nationale Kas voor Beroepskrediet, vanaf de dag waarop de erkenning vervalt, onder bepaalde voorwaarden de terugbetaling van haar schuldvorderingen op de betrokken kredietvereniging vorderen en komen de bijdragen van die vereniging definitief toe aan de depositobeschermingsregeling waarvoor zij werden betaald (artikel 90*bis*, tweede lid) (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, p. 5).

B.12.1. De bijzondere taks en de bijzondere bijdrage zijn op zich niet kennelijk onevenredig met het door de wetgever beoogde doel in zoverre hij heeft geoordeeld dat de afstand of intrekking van de erkenning het verlies meebrengt van de voordelen die in de loop der jaren op grond van de erkenning werden verkregen.

De bedragen vertegenwoordigd door de aandelen die voortkomen uit de verhoging van het kapitaal en aan het Participatiefonds worden toevertrouwd, worden geacht deel uit te maken van het eigen vermogen dat nodig is om als kredietinstelling te kunnen werken met inachtneming van de reglementering op het eigen vermogen waarop de Commissie voor het Bank- en Financiewezen toeziet (*ibid*, nr. 914-1, p. 7, en nr. 914-2, p. 3).

Er blijkt immers uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepalingen dat de wetgever aan de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning de mogelijkheid wilde bieden om hun activiteiten als private kredietinstelling voort te zetten (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, pp. 6 en 7, en nr. 914-2, pp. 5-6 en 11).

De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 voert aan dat het eigen vermogen na afhouding van de bijzondere taks en de bijzondere bijdrage niet zou volstaan om te voldoen aan de solvabiliteitsvereisten om haar activiteiten als private kredietinstelling voort te zetten. Zij blijft echter in gebreke de juistheid van de naar voren gebrachte bedragen te staven, terwijl haar berekeningen worden tegengesproken door de Nationale Kas voor Beroepskrediet aan de hand van een attest van een commissaris-revisor. In haar memorie van antwoord (zie hiervoor, A.8.2.3) brengt de c.v. Crédit professionnel du Hainaut op dat attest als enige kritiek dat geen rekening zou zijn gehouden met bepaalde posten waarin de voorzieningen voor kredietrisico's zijn begroot. Er blijkt niet dat die kritiek, indien zij juist is, de conclusie wettigt dat niet aan de solvabiliteitsvereisten zou kunnen worden voldaan. Noch de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724, noch de andere erkende kredietverenigingen die zijn tussengekomen, tonen aan dat hun eigen vermogen na toepassing van de bestreden maatregelen niet zou volstaan om te voldoen aan de vereisten om hun activiteiten als private kredietinstelling voort te zetten, terwijl de Nationale Kas voor Beroepskrediet ook ten opzichte van de voormelde tussenkomende partijen stukken voorlegt die het tegendeel aantonen.

Overigens belet niets dat de betrokken kredietvereniging in voorkomend geval aanvullend kapitaal zoekt om hoe dan ook te voldoen aan de solvabiliteitsvereisten die voor alle kredietinstellingen gelden.

Hoe bezwarend het geheel van de onder B.11 vermelde maatregelen ook moge zijn ten opzichte van de kredietvereniging die afstand wil doen van haar erkenning, toch kan niet worden gesteld dat uit de combinatie van de aangevochten bepalingen voortvloeit dat het de kredietverenigingen verboden zou zijn van hun erkenning afstand te doen.

B.12.2. De bewoordingen van het verzoekschrift maken het niet mogelijk de erin voorkomende vermelding van het gezag van gewijsde in die zin uit te leggen dat ze betrekking heeft op een andere grondwettelijke norm dan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, en op grond waarvan het Hof de aangevochten wetsbepaling zou kunnen vernietigen.

B.13. Het middel is niet gegrond.

Over het tweede middel in de zaak met rolnummer 726 en het enig middel in de zaak met rolnummer 724, in zoverre daarin artikel 3 wordt aangevochten

B.14. De verzoekende partijen zijn van oordeel dat, afzonderlijk gelezen, artikel 3 van de wet van 27 december 1993, dat een artikel 90ter invoegt in de wet van 17 juni 1991, een discriminatie teweegbrengt.

Volgens de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 is er geen evenredige verhouding tussen de doelstellingen van de wetgeving inzake beroepskrediet en het feit dat het geheel van de sector zich de door de erkende kredietverenigingen aangelegde reserves toeëigent. Volgens de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 is er geen redelijk verband van evenredigheid tussen de confiscatie van het totale saldo van de gereserveerde winst ten voordele van het Participatiefonds en het door de wetgever nagestreefde doel. Aldus zouden zowel de artikelen 10 en 11 van de Grondwet als de artikelen 16 en 17 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens geschonden zijn.

B.15.1. De gereserveerde winsten, verkregen dankzij de samenwerking met de Nationale Kas voor Beroepskrediet, met inbegrip van de staatswaarborg en de subsidiëring, en dankzij het fiscaal gunstregime, zijn in de loop der jaren opgebouwd in de uitoefening van een functie van openbaar belang inzake beroepskrediet waaraan de erkende kredietverenigingen vrijwillig hebben deelgenomen. Die reserves moesten worden aangelegd om de solvabiliteit van zowel de individuele verenigingen als die van het netwerk in zijn geheel te verzekeren. De verzoekende partijen gaan er ten onrechte van uit dat zij het vrije beschikkingsrecht over de aangelegde gereserveerde winsten genoten. Overigens was de beperking van de winstverdeling met het oog op het aanleggen van reserves al van oudsher voorwaarde voor de erkenning.

De toewijzing, bij het nieuwe artikel 90ter, aan het Participatiefonds van de aandelen in verhouding tot de verhoging van het kapitaal met de gereserveerde winsten is in overeenstemming met de wil van de wetgever om de bestemming van algemeen nut te handhaven van de reserves die in geval van verbreking van het samenwerkingsverband met de Nationale Kas voor Beroepskrediet bij gebrek aan een dergelijke maatregel zouden vrijkomen (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-

1, p. 7).

B.15.2. De bedragen vertegenwoordigd door de aandelen die voortkomen uit de verhoging van het kapitaal, blijven in aanmerking komen voor het bepalen van het eigen vermogen van de betrokken kredietvereniging. Die aandelen verlenen geen stemrecht, behalve bij fundamentele beslissingen in verband met de vennootschap zelf, zoals een fusie of splitsing of een wijziging van het maatschappelijk doel of de rechtsvorm ervan. Het Participatiefonds mag die aandelen niet aan derden noch aan vennoten overdragen. De betrokken kredietvereniging beschikt over een exclusief inkooprecht van de aandelen. Weliswaar verkrijgen de aandelen die niet binnen vijftien jaar na hun uitgifte zijn ingekocht opnieuw alle rechten verbonden aan de gewone aandelen en kunnen zij na die termijn vrij door het Participatiefonds worden verhandeld. Volgens de parlementaire voorbereiding beoogt die laatste maatregel de inkoop van die aandelen te stimuleren en is dit «tegelijkertijd een stimulans (...) voor een rendabel beheer van de vereniging, een bewijs van haar groeimogelijkheden en een voorzorgsmaatregel, in het belang van een bedrijfscontinuïteit van de vereniging, ingeval dit nodig mocht zijn» (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, p. 8).

B.15.3. Uit wat voorafgaat blijkt, dat de aangevochten maatregelen niet kennelijk onevenredig zijn met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen.

B.15.4. Het Hof is niet bevoegd om na te gaan of artikel 3 van de wet van 27 december 1993 bestaanbaar is met de artikelen 16 en 17 van de Grondwet en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, los gelezen van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Zelfs indien het middel zo zou worden begrepen dat het de schending aanvoert van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang met de hiervoor vermelde bepalingen, moet worden vastgesteld dat daartoe geen andere argumenten werden ontwikkeld dan die welke reeds zijn onderzocht.

B.16. Het middel is niet gegrond.

Over het derde middel in de zaak met rolnummer 726

B.17. De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 voert aan dat, afzonderlijk

gelezen, artikel 8 van de bestreden wet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat ten laste van de kredietverenigingen die afstand doen van hun erkenning een bijzondere belasting wordt geheven waaraan andere kredietverenigingen niet onderworpen zijn. De regeling betreffende de bijzondere belasting die door dat artikel wordt ingevoerd, zou discrimineren wat de grondslag van de belasting, de aanslagvoet en de wijze van heffing betreft.

B.18. De bijzondere taks die wordt geheven ingeval de Nationale Kas voor Beroepskrediet de erkenning van een kredietvereniging intrekt of ingeval de kredietvereniging zelf afstand doet van haar erkenning, beantwoordt aan de wil van de wetgever om rekening te houden met de voordelen die de kredietverenigingen op grond van hun erkenning hebben genoten.

De specificiteit van de taks verantwoordt dat deze aan een eigen regeling wordt onderworpen die verschilt van de regeling inzake de vennootschapsbelasting waarmee de verzoekende partij een vergelijking maakt.

Meer bepaald rekening houdend met de voordelen die ten laste van de Staat zijn verkregen wegens het verlaagd fiscaal tarief ten gunste van de erkende kredietverenigingen, heeft de wetgever het tarief van de taks bepaald op 34 pct., berekend op het totaal van de gereserveerde winsten voor hun bedrag aan het einde van het belastbaar tijdperk verbonden aan het aanslagjaar 1993. Aldus komen enkel de reserves aangelegd vóór de inwerkingtreding van de aangevochten wet in aanmerking.

Het tarief van 34 pct. is blijkens de parlementaire voorbereiding bepaald op grond van het verschil tussen het basistarief van 39 pct. inzake de vennootschapsbelasting en de bijzondere aanslagvoet in de vennootschapsbelasting van 5 pct. die de kredietverenigingen op grond van hun erkenning hebben genoten (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, pp. 3-4, en nr. 914-2, p. 6).

Uit het voorgaande, en in het bijzonder wegens de noodzakelijk forfaitaire aard van de taks, volgt dat de regeling die bij artikel 8 is ingevoerd niet kennelijk onevenredig is met het beoogde doel.

B.19. Het middel is niet gegrond.

Over het vierde middel in de zaak met rolnummer 726

B.20. Het middel is gericht tegen artikel 1, 1°, van de wet van 27 december 1993, dat *littera f*, vervangt van artikel 90, derde lid, van de wet van 17 juni 1991. De verzoekende partij voert aan dat de aangevochten bepaling discrimineert doordat zij voorziet in de verplichte deelneming aan een specifiek solidariteitsfonds voor het net van het beroepskrediet dat wordt opgericht binnen de Nationale Kas voor Beroepskrediet, onverminderd de algemene depositobeschermingsregeling waaraan alle kredietinstellingen deelnemen en onverminderd het protocol inzake de depositobescherming dat reeds in oktober 1987 binnen het netwerk is afgesloten. Volgens de verzoekende partij is die bijkomende last onevenredig met het door de wetgever nagestreefde doel.

B.21. De wet van 27 december 1993 stelt de modaliteiten voor de intrekking en de afstand van de erkenning vast en wijzigt de wet van 1991, rekening houdend met de evolutie van de depositobeschermingsregeling en meer bepaald met de tendens om te komen tot een algemene depositobeschermingsregeling voor de gehele kredietsector in plaats van afzonderlijke regelingen voor elke categorie van kredietinstellingen.

Met de aangevochten bepaling heeft de wetgever voorzien in de mogelijkheid tot oprichting, binnen de Nationale Kas voor Beroepskrediet, van een solidariteitsfonds dat bedoeld is voor preventieve tegemoetkomingen die aldus zouden plaatsvinden vooraleer de algemene depositobeschermingsregeling in werking treedt (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 914-1, p. 10).

B.22. Het verzekeren van het bestaan van een gecentraliseerd netwerk inzake beroepskrediet verantwoordt het instellen van een specifieke beschermingsregeling die de insolvableiteit van de erkende kredietverenigingen wil voorkomen en is op zichzelf niet onevenredig.

Artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, dat in een algemene depositobeschermingsregeling voorziet, bepaalt uitdrukkelijk dat voor bepaalde categorieën van kredietinstellingen specifieke depositobeschermingsregelingen kunnen worden opgezet.

Het komt het Hof niet toe te oordelen over de wijze waarop artikel 90 van de wet van 17 juni 1991 wordt uitgevoerd. De aangevochten wetsbepaling kan evenwel niet zo worden uitgelegd dat zij, bij de uitvoering ervan, een discriminerende behandeling van erkende of erkenning aanvragende verenigingen zou toestaan. Het staat aan de bevoegde rechter om te oordelen of de inrichting van het solidariteitsfonds bedoeld in artikel 90, derde lid, *littera f*, van die wet geen overdreven lasten teweegbrengt.

B.23. Het middel is niet gegrond.

Over het enig middel in de zaak met rolnummer 724, in zoverre het is gericht tegen artikel 1, 3°

B.24. De verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 vorderen de vernietiging van artikel 1, 3°, van de wet van 27 december 1993, dat artikel 90, derde lid, *littera i*, van de wet van 17 juni 1991 aanvult met een bepaling betreffende de intrekking van de erkenning door de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

B.25. De wetgever heeft aan de intrekking van de erkenning door de Nationale Kas voor Beroepskrediet geen andere gevolgen willen verbinden dan die welke voortspruiten uit de afstand van erkenning door de kredietvereniging zelf. Weliswaar is de wetgever - rekening houdend met het arrest nr. 10/93 van 11 februari 1993 - bij het invoegen van de artikelen 90*bis* en 90*ter* uitgegaan van de hypothese dat de kredietvereniging zelf het initiatief neemt om een einde te maken aan de samenwerking met de Nationale Kas voor Beroepskrediet. Aldus verwijst het aangevochten artikel in beginsel naar de regels die gelden in geval van een afstand van de erkenning en bevat het voor het overige bepalingen die specifiek zijn voor de situatie van een intrekking van de erkenning, meer bepaald wat betreft het tijdstip waarop de intrekking uitwerking heeft.

B.26. De verzoekende partijen stellen niet dat een onderscheiden regeling nodig zou zijn voor de intrekking enerzijds, noch voor de afstand van erkenning anderzijds. Zij voeren tegen artikel 1, 3°, van de wet van 27 december 1993 geen andere argumenten aan dan die welke tegen artikel 3 van die wet zijn aangevoerd en die hiervoor (B.14 - B.16) zijn onderzocht en afgewezen. Ten aanzien van de verschillen in datum van uitwerking tussen de afstandsregeling en de intrekkingregeling voeren de partijen geen grieven aan.

B.27. Het middel is niet gegrond.

Over het enig middel in de zaak met rolnummer 724, in zoverre het is gericht tegen artikel 1, 4°

B.28. De verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 724 klagen artikel 1, 4°, aan, dat de erkende kredietverenigingen ertoe verplicht in de statuten een bepaling op te nemen waarin de precieze bestemming van het netto-actief bij vereffening wordt vastgelegd. Die bepaling zou een onevenredig zware last vormen voor de erkende kredietverenigingen, ten opzichte van de gewone kredietinstellingen. De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 726 vordert weliswaar formeel de vernietiging van het gehele artikel 1, maar zij voert geen specifieke grieven aan tegen het 4° ervan.

B.29. Overeenkomstig artikel 90, derde lid, *littera j*, van de wet van 17 juni 1991, vervangen bij het aangevochten artikel 1, 4°, van de wet van 27 december 1993, moeten de statuten van de erkende kredietverenigingen bepalen dat, in geval van vereffening, de helft van het netto-actief wordt aangewend voor de financiering van het solidariteitsfonds bedoeld in artikel 90, derde lid, *littera f*, van de wet van 17 juni 1991 of, bij gebreke van een dergelijk fonds, voor de financiering van de depositobeschermingsregeling bedoeld in artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen. De andere helft van het netto-actief moet worden toegewezen aan instellingen die het beroepskrediet tot doel hebben.

De aangevochten bepaling verschilt niet fundamenteel van de vroegere *littera j*, luidens hetwelk in geval van vereffening het netto-actief ten minste voor de helft moest worden toegewezen aan de specifiek voor het netwerk van het beroepskrediet geldende depositobeschermingsregeling en het saldo moest worden toegekend aan instellingen die het beroepskrediet tot doel hebben.

B.30. Zoals reeds vermeld onder B.21 hiervoor, heeft de wet van 27 december 1993 eveneens tot doel de wet van 1991 aan te passen, rekening houdend met de evolutie op het vlak van de depositobeschermingsregeling, meer bepaald de tendens om in plaats van afzonderlijke regelingen voor elke categorie van kredietinstellingen te komen tot een algemene depositobescher-

mingsregeling voor de gehele kredietsector, zoals die welke is vooropgesteld bij artikel 110 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

De beginselen vastgesteld bij artikel 90, derde lid, *littera f*, houden rechtstreeks verband met de wil van de wetgever om het bestaan van een gecentraliseerd netwerk voor beroepskrediet te verzekeren en de depositobescherming opnieuw in te richten. De genomen maatregel is niet onevenredig met die doelstellingen.

De aangevochten bepaling verhindert immers, in overeenstemming met de wil van de wetgever, dat ter gelegenheid van een vereffening de reserves zouden worden afgewend van hun bestemming van algemeen belang.

Wat betreft het onderscheid dat de wetgever zou kunnen hebben gemaakt naargelang van de rechtsvorm (coöperatieve vennootschap of naamloze vennootschap) van de kredietvereniging, dient te worden opgemerkt dat de eerste verzoekende partij in de zaak met rolnummer 724 dezelfde voordelen heeft genoten als alle erkende kredietverenigingen behorend tot het netwerk van het beroepskrediet en dezelfde beperkingen heeft ondergaan die inherent zijn aan de uitoefening van een functie van openbaar belang en aan de samenwerking met de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

B.31. Het middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de beroepen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 9 november 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève